

«Норуот
күүһэ —
көмүөл
күүһэ!»

ЭНГСИЭЛИИ

2016 сыл
От ыйын
22 күнэ
Бээтинсэ
№82-83 (10479)

12+

1935 сыл алтынны 5
күнүгэр төрүттэммитэ

Нам улууһун хаһыата

1996, 2005, 2009 сылларга
«Сыл бастыг хаһыата»

Ходуһа суугуна

Бэс ыйын сағаланна-
быттан барбыт ыһах-
тар аһаннар, тыа сири-
ньоно сыспай сизэллээхтэ-
рэ, хороҕор муостаахтара
кыстыгыр отторун булар
түбүктээх кэмнэрэ тии-
йэн кэллэ. Улууска окко
бэлэмнэни, окко кири-
ри, от үүнүүтэ хайда-
һын туоһуластым. Ман-
тан аллара нэһиликтэрин
билсиэбин.

үөскэтэ сырыттылар. Түбэ нэһи-
лиэтин отчуттара, халлаан туран
биэрдэбинэ, сүрүн былааннарын
от, атырдыах ыйдарыгар толорор
бигэ санаалаахтар. Сааһыары
сайын тымныы халлаан турда.
Кэлин кыралаан ардаан абыра-
ата. Кэтэх отчуттар окко кири-
риллэрэ үчүгэй. Онон күн-дьыл
бу курдук туран биэрдэр эрэ,
окко бэлэм олоор отчуттар
түһүнүөхтэрэ буоллаҕа. Отторун
ардахха баттаптылар ханнык
дизен бағалаахпыт.

Көбөкөн

Баһылыгы солбуйааччы А.
З. Мухин телефонуан кэпсэ-
нинэн - полумеханизированнай

лағына быйыл 2900 тн тиэрдил-
либит. 2 биригээдэ — С.И. Чирков
салайааччылаах «Улуу» СПКХ
механизированнай звенота -
«Улуу Сыһы» алаас сиригэр
күрүө сабан бүттэ, К.С. Дьяконов
механизированнай звенота «Ба-
акычча» арыытыгар кириэрэри
техникаларын онгостон бүттэрдэ.
Паром кэлэрин кэгэһэллэр. Са-
аскы уу ходуһалары ылбакка,
тымныы хойукка дылы туран,
бэс ыйыгар ардах түспөккө от
үүнүүтэ мөлтөх. Уу түһэн алла-
ра ходуһаларга отчуттар күнү-
дылы былдыһа күүстээх үлэҕэ
турунулар. Быйыл алаас сир-
дэргэ халлаан тымныы туран
от үүнүүтэ мөлтөөн модуттар
оттоһуну ходуһа сирдэртэн

Бу күннэргэ хаһаайыстыбалар
администрацияны кытта сөбүлө-
һиигэ илии баттаһаллар. Бу чөп-
чэтини администрация 4 сыл
көрөн олохтоохтор махталлара
улахан. Маны таһынан олохтоох
дьаһалта сылгы төбөтүн элбэтэр
сыаллаах 1 кулун атыылаһарга
10 тыһ. солк., үүт туттарааччы-
ларга нэһилиэк бюджетиттан
1л үүккэ 1,5 солк. субсидия хар-
чытын көрөн улахан кэскиллээх
дьаһаланы сағалаата. Ыам, бэс
ыйдаах үүт харчыта кэмигэр кэ-
лэн отчуттар үөрэ-көтө саһаас
чаас атыыластылар.

Партизан

КУРААН... ОНТОН АРДАХ СОДУЛЛААХ БУОЛЛУЛАР

Быйыл хотол сирдэри или-
иннэн оттоотоохто эрэ кысты-
гы туоруохпутун сөп

Түбэ

Баһылыгы тыа хаһаайыс-
тыбатыгар солбуйааччы Д.Д.
Захаров иһитиннэрбитинэн
Түбэ нэһилиэгэр 393 сүөһү, ол
иһиттэн 198 ынах, 532 сылгы, 360
биз баар. 57 трактор, ол иһиттэн
«МТЗ-82» - 27, 28 «Синтай»,
«Донгфен», «Вейтуо» китайскай
трактордар, 6 «Т-25», «Т-16», 5
пресс-подборщик өрөмүөннэнэн
от үлэтин сағалаатылар. Былаан
быһытыннан 1573 тн от оттон-
охтаах. «Кытыл» ПК (сал. Д.Д.
Захаров) 100 сылгыга анаан 250
тн оттуохтаах. Бу 6 киһилээх ме-
ханизированнай звено билинги
туругунан арыы кытылларыгар
отун охсон мунһуутун саға-
лаата. «Кулаада» СХПК (сал.
Р.Г. Лукин) хаһаайыстыбатыгар
126 сүөһү, ол иһиттэн 100 ынах
көрүллэн-харайыллан турар.
Хаһаайыстыба 350-400 тн. кы-
тыл арыылартан оттоон была-
анын толорор санаалаах. А.И.
Румянцев «Аата» бааһынай ха-
һаайыстыбата 100 тн былаанна-
ах үлэтин сағалаата. 8 бааһынай
, 26 чааһынай хаһаайыстыбалар,
уопсайа 110 киһи от үлэтигэр
турунна. Специалистар кэпси-
иллэринэн сааскы уу арыылар-
га ситэ купшакка уонна эбитин
бэс ыйыгар халлаан өргө дылы
сылыйан биэрбөккө ходуһалар
үүнүүлэрэ орто. От ыйыгар кэ-
миттэн кэмигэр күүстээх ардах-
тар түһэннэр отчуттарга мэхэйи

звено бу күннэргэ «Нуучча ары-
тыгар» техникатын, дьоннорун
бааржанан көһөрдө.

Эстии уута ходуһалары таа-
рыйбакка уонна буор ууга хой-
укка дылы түһэн биэрбөккө от
үүнүүтэ Көбөкөнгө мөлтөх. 10
сылтан ордук кэмгэ «Тараҕа-
на» алаһа ууга баран элбэх га
сир уу анныгар сытар буолан
олохтоохтор алааска оттообо-
тохторо, сүөһү мэхччылбэтэҕэ
быданнаабыт. 2016 сылга «Тара-
ғана» алаһа улуус баһылыгын
дьаһалынан «Особо охраняемые
территории» ахсааныгар кирирдэ.
Инньэ гынан, уу түһэр түбэл-
тэтигэр, бу алааска оттуур сир
саһаана баар буолуо. «Арыы
Кытыл», «Янда» бөһүөлөк ан-
нынаағы арыыларга от үлэлэрэ
сағаланнылар. «Чомчовой» ары-
ыга техниканы туоратан бору-
обалаан көрдүлөр. От ыйын 10
күнүн кэһиттэн ходуһаларга
оустарыы, мунһуу үлэлэрэ тэ-
тимнээхтик ытыллылар. Хоту
бөһүөлөктэргэ курдук от ыйыгар
сотору-сотору ардаан от үлэти-
гэр бытаарыы таһса сырытта.
От хаачыстыбата мөлтөх буолуо
дизен сылыктыбыллар.

Модут

Тыа хаһаайыстыбатын спе-
циалиһа С.В. Федорова биэрбит
иһитиннэриитинэн былырыын
оттоһунна былаан 2300 тн буол-

сағалаатылар. Сотору ардаабы-
тын кэһиттэн от син тэбэр ини
дии саныбын. От үүнүүтэ арыы
сирдэргэ, өрүс тардыларыгар
эрэ үчүгэй, кырдал сирдэргэ ла-
па мөлтөх. Алаастарга күһөрү
оттоотоохто сатанар.

Маймаҕа

«Маймаҕа нэһилиэгэ» МТ тыа
хаһаайыстыбатын специалиһа
Л.Е. Обутова хоруйдуур:

- Бу сайын кэтэх хаһаайыс-
тыбалар 178 сүөһүнү, ол иһиттэн
55 ынағы, 31 сылгыны, 12 бизни,
бааһынай хаһаайыстыбалар 29
сүөһүнү, ол иһигэр 8 ынағы, 40
сылгыны, 12 бизни сыл таһаа-
рар оту булуноохтаахтар. Сылын
айы сылгы ахсаана элби турар.
12 кэтэх подсобнай хаһаайыс-
тыба окко таһсарга бэлэмнэнэн
4 «МТЗ-82», 10 «Синтай», 1 «Т-
16» уона «Вейтуо» трактордары
ремонтнуур үлэтин түмүктэтэ.
Хаһаайыстыбалар нэһиликтэн
10 км сытар «Хайгылаах» сири
ходуһаларын оттууллар. Бу күн-
нэргэ П.Н. Обутов звенота үлэтин
сағалаата. Уопсайа 403 тн от от-
тоноохтаах, ол иһиттэн М.П. Ар-
гунова салайааччылаах «Кэһчээ-
ри» БХ — 25 тн, ИП «Слепцова» -
70 тн, кэтэх хаһаайыстыбалар —
308 тн. Нэһилиэк администраци-
ята (баһ. А.И. Егоров) отчуттарга
уматыгынан хааччыһыга 1-дии
ынахха 400 солк. субсидия көрдө.

«Партизан нэһилиэгэ» МТ
тыа хаһаайыстыбатын специа-
лиһа Д.Н. Рыкунов телефонуан
иһитиннэрэ:

- Оттуур былаамыт 2670 тн.
Ол иһиттэн ТХПК-лар — 80 тн,
КФХ-лар — 1349 тн, КППХ-лар —
1241 тн. 15 тэрээһиннээх хаһа-
айыстыбага уопсайа 18 трактор:
11 «МТЗ 82», 5 «Синтай», 1 «Т16»,
8 хаһаайыстыба механизациянан
толору хааччылыбылаах. Быйыл
барыллаан 300 төбө ынах сүөһү,
420 төбө сылгы кыстыкка кири-
рэрэ былаанналар. Чааһынай
бас билигэ 15 кэтэх хаһаайыс-
тыбага уопсайа 660 төбө ынах
сүөһү, 74 төбө сылгы барылла-
ан ааһынын кыстыкка кириэрэ
былаанналар. Бу хаһаайыс-
тыбаларга барыта 51 техника окко
кириэ, ол иһигэр 10 «МТЗ 82»,
9 «Т16» уонна 32 кытай трактор-
дара. 3 толору механизациялаах
звено тэрилиннэ. Онон уопсайа
21 «МТЗ 82», 10 «Т16», 37 кытай
трактордара от үлэтигэр таһса-
ахтара, ити иһигэр 11 толору ме-
ханизированнай хаһаайыстыба-
лар. Уопсайа нэһилиэк үрдүнэн
2016-2017 сс кыстыкка 960 төбө
ынах сүөһү, 494 сылгы кыстыкка
кириэ диэн ааһынабыт. От ыйын
19 күнүгэр туругунан 6 трак-
тордаах 3 бааһынай хаһаайыс-
тыба оттуу сылдыбаллар, 50-ча
га сир охсулунна, чааһынай ха-
һаайыстыбалар 30-ча га ходуһа
сиригэр охсуулаахтар.

Сылын айы буоларын кур-
дук, улууска маассабыдык окко
кириэ сағалаана илик. Нам улуу-
һун үрдүнэн 2 эрэ баарса баар
буолан арыы сирдэргэ техника-
ны таһаарыга күчүмүөйдөр
үөскүүллэр. Бу күннэргэ бы-
стах ардахтар отчуттары ата-
таатылар. Аны «Борокуоппай-
ап» ардаҕа иһэр. Онон, от ыйы-
гар күтүөһүннээх от ылыллыбат
буолла быһылаах. Арай атыр-
дыах ыйыгар халлаан туран
биэрдэбинэ аныгы техника сай-
дыбыт үйэтигэр күүспүтүн тү-
мэн сынньанар диэни билбөккө
оттоотохпутуна эрэ кыстыгыр оту
буларбыт буолуо.

Анастасия КОРЯКИНА

Быбыр - 2016:

ЭКСПЕРТЭР БИЛГЭЛЭРЭ

Хаһан бағар улахан бы-
бар иннигэр дойду үрдүнэн дьон
хайдах куоластыгырын туһунан
билэр интэриһиний буолааччы.
Быһаччы ыллахха, бу сыл бала-
ған ыйын 18 күнүгэр буолаары
турар сана састаабынан Арассы-
ыйа Государственной Думаты-
гар талыы. Ол иннигэр быбыр
иннинээҕи сүпсүлгөн туһунан.
«Депутат-клуб» бырайыагынан
ытыллыбыт ыйытык түмү-
гүнэн 2016 сыл хампааньатын
сүрүн кириэти биер мандаат-
таах укуруктарга буолуо диэн
тутулуга суох экспертэр билгэ-
лиллэр.

Регионарга эрэнэллэр - үс
парламенскай партиалартан
испийнэк федеральной чааһыгар
биер эрэ киһи кириэрэ - партия
лидэрэ. Онон күрөстэһиһи пар-
тиялар эрэ икки ардыларыгар
буолбакка, регионар ортолору-
гар эмиэ биһирэнэр.

Өссө биер урагы: биер ман-
дааттаах укуруктартан үс гым-
мыттан ордуга эмиэ икки ар-
дыларыгар күрөстэһэллэр. Ол
гынан партинай брендтер орто-
лоругар буолбакка, биердүүлэн
дьон ортоугар. «Депутат-клуб»
экспертэрэ этэллэринэн, биер
мандааттаах укуруктар түөрт
гыммыттан биердэригэр түмүк
кыайан билгэлэммит даҕаны.
Ол да буоллар, быбыр хайдах
түмүктэниэхтээҕэр саарбахтаа-
һын суох. Оннообор «Сирдээх
Россия» лидерэ Сергей Миронов
«Коммерсант» хаһыакка «Биер
ныгыл Россия» парламенгга
миэстэ агарын улахан сырата
суох ылыа диэн биллимит.

Атын да анааран көрөөч-
чүлэр онно саарбахтаабаттар.
«Депутат-клуб» экспертэрэ
«Биер ныгыл Россия», эби
биер мандааттаахтар суотта-
рыгар, бэйэ туруоруммут хан-
дыдааттар инникитин партия
фракциятыгар кытыһаннар,
атын партиялары бэйэтин кэ-
нигэр ыраах хаалларыа диэн
сабағалыыллар.

Ол да эрэн, Госдума сана са-
стаабыгар дойду политическай
араната бары баар буолуохтара
дизен эмиэ кэтэһэллэр. Экспер-
тнэй холбоһук «Биер ныгыл
Арассыыйа» 279 депутатскай
мандаатаны, КПРФ - 69, ЛДПР
уонна «Сирдээх Россия» 41-дии
мандааты үллэстэхтэрэ, онон
атын хаалбыттарга холбоон 20
депутат кириэһилэтэ тиксиэ
дизен сыаналыыр.

«Левада-центр» көрдөрүү-
лэринэн, 2016 сыл бэс ыйын тү-
мүгүнэн 41 % ыйытылааччы
Дума билинги састаабын үлэтин
толору ылыммат, өссө 21 % олох
куһаһанлык сыаналыыр. Нору-
от итэҕэллээхтэрин үлэлэринэн
1 эрэ % (!) ыйытылааччы асты-
нарын биллэрбит.

Түмүгэр ким-туох кыайыай:
билигин үлэли олоор Госдума
депутаттарыттан кэлэйи, эбө-
төр кэлэр сана туруорунааччы-
ларга эрэл - маны баһаған ыйын
18 күнэ көрдөрүөҕэ.

Бэйэ информ.

БОЛҔОЙУН! ЭЛЕКТРОННАЙ СУРУТУУ

«Энгисэли» хаһыакка 2016 сыл иккис агарыгар электрон-
най сурутуу ытыллылар. Редакцияга кэлэн дуоғабар түһэриллэр,
сурутууну төлөнөр, электроннай почта аадырыһа тиксэриллэр.
Хаһыат PDF форматынан ааҕааччыга тиэрдиллэр.

6 ыйга — 210 солк.,
3 ыйга — 105 солк.,
1 ыйга — 35 солк.

Хаһыат индексэ — Р0005,
наҕизлээҕэ иккитэ таһсар
(оптуорунньук, бээтинсэ).

ОЛОХТОН ХААЛЫМА!

Хааччыыы эйгэтигэр

Быйылгы 2016 сылга «Намкоммунтеплоэнерго» хааһайыстыбатыгар инвестиционнай программа чэрчитинэн баһаам элбэх үлэлэр барыахтаахтар. Ол барыта былаанга киһирэн, бигэргэнэн, үбэ-харчыта көрүллэн билигин толорууга сылдьар. Ону бу улахан тэрлэт генеральной директорун солбуйааччытын Охлопкова В.И. көрсөн ыйыталастым, балаһыаньа ханнык-туох стадияга тийээн турарын туоһуластым. Онуоха Валентина Ивановна бэс ыйын 29 күнүнээҕи (2016 сыл) туругунан отчуотун эһэ охсон ылла уонна кэпсээбитинэн барда.

- Быйылгы инвестиционнай программанын ыйыммыт үлэбит наһаа улахан, 36354 тыһ. солк. суумалаах. Онтон бүгүгүнү күннээх түмүгүнэн 12436 тыһ. солк. оҕоһулунна, ол аата отут үс бырыһыана. Ханнык үлэлэр барыахтаахтарын барытын эридьэстии барар наадата суох буолуо. Уон үс объектарынан хочуоллары уларытыттан садалаан, теплосеттарын реконструкциятын, дымовой турбаларын уларытыыга, киһир суоллары асфалтаһына тийэс үлэлэр оҕоһуллуохтаахтар. Бэдэрэтчигитэринэн ООО «ПТБ теплостройпроект», ООО «Сибстрин-проект», ООО «Мегиногазстройпроект», ООО «Котэсс», ИП «Стрекаловский Л.Д.», ООО СМУ «Намстрой», ООО «Суол», ООО «Лигран» буоллулар.

Элбэхтэн биһир холобур. Бары билэр 4 №-дээх «Квартальной» котельнай реконструкциятыгар 7275 тыһ. солк. суумалаах оборуодование ООО «БР-Трэйд» нөҥүө сакаастанна. Урукку ТВГ-1,5 мааркалаах 2 хочуол, улахан кыамталаах сага Riello RTG-2020 2 хочуола уларытыахтаах. Ол төлөбүргүр 2183 тыһ. солк. номнуо толору баран турар. Ити курдук хас объект аайы предоплата сөптөөх суумалара оҕоһуллан биһиги өтүбүтүттэн харгыстар тахсыбаттарын хааччыһа сатыбыт. Улуу үрдүнэн баар нэһилиэк-

КЫСТЫГЫ СӨПКӨ ТОРУМНААТАХХА

тэри киллэрэн туран, улахан котельнайдары үксүлэрин бу программа сабыада. Биһиги сүрүн үлэбитинэн манна ааттаммыт бэдэрэтчигитэр үлэлэрин хонтуруоллаһын хаачыстыбатын көрүү-истиини, дуогабардаспыт сокуоннарын тутуһуннары. - Валентина Ивановна, инвестиционнай программа туһунан билистибит. Ааһааччылар сөптөөх өйдөбүлгэ киһир буолдулар. Аны маны таһынан бэйэбит искиитинэн (бэйэбит

найга Дьяконов Г.Г. ИП-та 272 п.м. ититэр система трассатын сангалы уларытан оноруохтаах. Итиннэ барыта 1 мөл. 245 тыһ. солк. көрүллэр. Нам «Поликлиникагытар» эмиэ 686 тыһ. солк. теплотрасса тардыллыахтаах. Эмиэ итинник үлэлэр Арбыннга, Көбөкөнгө, 1 Хомуस्ताахха, Хамажаттаба бараллар, бара сылдьаллар. Сорохтор бу күннэргэ 100% бүттүлэр. Үлэ хаамытын күннэтэ инженерный сулууспа хонтуруоллуур (инж.

күүскүтүнэн) сыл аайы ыытар өрөмүөнүүр үлэлээх буолуохтааххыт дии? Ол туһунан аһыах тыһыан билиһиннэр эрэ. - Бэйэбит испитинэн 6 мөл. 556 тыһ. үлэ ремонтнай программа быһытынан киһирэн номнуо толорулла сылдьар. Онон уон объект хабыллан киһирдэ. Улаханнарыттан Нам сэлэһиннэтигэр турар центральной ыскылаат капиталнай өрөмүөнү барыахтаах, ол үлэ 1 мөл. 780 тыһ. солк. ороскуоттаныахтаах. Хасөөв Х.К. ИП-тын үлэһиттэрэ СМР үлэтнэн 60% онордулар. Хатырыкка «Квартальной» котель-

Тихонов Е.А.). - Истэргэ олус үчүгэй! Көр эрэ, наар «ол кыаллыбата, бу кыаллыбата, ол суох, бу суох» дииэн суланан тахсар идэлээхпит. Эн кэпсэлгэр ханан да биһир онук саһаны истибитим. Ол эпит тылгытыгар эрэллээхпитин, онорор дьыалаһытын үчүгэйдик ингэн-тоҕон билэргитин, бүтэр уһугар үлэбит түмүгүн эрдэттэн хараххытыгар илэ көрөргүтүн туоһулуур дии саныбын. Ситэри-хотору информациян иһин барба махтал буоллун. Андрей КОБЯКОВ, пресс-киһи салаһааччыта

Оҕо — олох сибэкситэ

ООНЬООН-КӨРҮЛЭЭН ХААЛЫАХХА

Быйыл сайыммыт олус сөрүүн. Биһирдэ-иккитэ эрэ куйаас түстэ. Ол эрэн ону ол диэбэккэ, Ипподром микрооройуон олохтоохторо, сүрүннээн Т.И. Осипова салаһааччылаах «Чэчир» түөлбэ, оскуола оҕолоругар анаан Ипподром сиригэр иккис сылын араас оонньуу тэрийэн ыыталлар. От ыйын 5-тэн садалаабыттар, арыллыгытар оҕолору минньигэһинэн күндүлээбиттэр. Сүрүн оонньуулар — лапта, футбол. Күн ахсын киһэ аайы 7 чаастан 2-2,5 чаас оонньулар эбит. Субуота, өрөбүл күн сыһыаналлар. Аһыгы үйэ дьонун сиэринэн, ватсапка группалаахтар, онно ким ханан тахсарын, арда түстэһинэ сыһыаналларын туһунан кэпсэтэллэр-ипсэтэллэр эбит.

Салаһааччы Т.И. Осипова уонна уулусса старосталара — Л.П. Решетникова, Л.Н. Григорьева, М.Н. Брызгалова оонньуу оҕолору хонтуруоллууллар. Оҕолор бэйэлэринэн сырыттаһарына туох баһарар буолуон сөп буоллаа. Ыччат Петя Федоров уонна устудьуон Мирик Сивцев оҕолору футболга дьарыктыыллар, үөрэтэллэр.

Билигин телефон, смартфон, компьютер, интернет кэмгэр оҕолор саатар сайыгы кэмгэ ити абаһылартан тэҥнэ оонньоон-көрүлээн, бэйэ-бэйэлэрин кытта бодоруһан сибийэй салгынгга бириэмэлэрин аһараллара олус сөптөөх. Ону тэрийэр, илиһир-садалыыр ыгык дьоммутугар махтаньах эрэ тустаахпыт. Онон, төрөппүттэр, оҕолоргутун киһэ аайы Ипподром тэлгэһитигэр оонньоото адалын, көнүллээн ыһытын. А. СОЗОНОВА

Бэйэни салаһыны — инники дьылһабыт

ЭННЭХЭ ААММЫТ ӨРҮҮТҮН АҢАҢАС

Нам улуһун Дьарыктаах буолуу киһини салаһааччытын Гаврил Николаевы кытта кэпсэтиим:

- Бүгүгүн күнүнэн ылан көрдөххө улууспутугар үлэтэ суох киһи аһаана, ол эбэтэр учуокка турбут киһи - 526. Үлэтэ суох киһи аһаанын ылан көрөр буоллааха республикага биһиги улууспут бастакы миэстэһэ турар. Куораттан чугаспыт, кэлиин дьон элбэхтэриттэн төрүүттээх дии саныбын.

Дьарыктаах буолуу киһинэ дьонго манньк өгөлөрү онорор: 1. үлэтэ суохтарга үлэ булуу; 2. үөрэхтэрин таһынан профессиональной үөрэхтэһингэ үөрэттэри. Биһиги испитинэн 34 кэригэ киһи үөрэнэн түмүктэртэ. Бульдозерист, парикмахер, 1С бухгалтерия уо.да идэлэргэ үөрэттэридибит. 12 киһи бэйэ дьыалаһын тэрийэн(дьеэ тэрийин оноруу, иистэннэн, массына мастырыскыайа, кафе уо.да) үлэли-хамны сылдьаллар.

Нэһиликтэр дьаһалталарын кытта кэпсэтэн быстах үлэлэри буларга өнө оноробут, холобура, тупсарыыга, Бүтүн Россиятаагы тыа хаһаайыстыбатын перепитигэр, делопроизводитель уо.да идэлэргэ 30-ча киһи үлэли сылдьар, сорохтор үлэлээн бүттүлэр. 3 саһыгар дьылы олоһон олоһор 5 ийэни үөрэттэридибит.

14-тэн 18 саастарыгар дьылы оҕолорго сайыгны өтүгүр үлэ буларга көмөлөһөбүт. Бу үлэлэргэ төлөбүр республика, улуус бюджеттыгтан көрүллэр. «Сахатранснефтегазга», «Сила Сибири» 5 киһи, «Алмазы Анабара» 15 кэригэ киһи биһиги испитинэн үлэли сылдьаллар. Промышленнай тэриһтэлэргэ проезд биһиги өттүбүттэн көрүллэр. Нэһиликтэр баһынай хаһаайыстыбаларын кытта дуогабар түһэрсэн 30-ча киһини үлэлэтибит.

Ону таһынан психологической көмөлөрү, социальной өгөлөрү, профориентационнай

үлэлэри оноробут. Үлэтэ суох дьон дьарыктаах буолуу киһинигэр кэлин, сылдьын, туох кыалларынан сүбэлиэхпит, көмөнү оноруохпут. Ааммыт куруутун аһаҕас! * * *

Дьарыктаах буолуу киһинигэр кэлиит дьонго ыйытыктары биэрдим:

1. Дьарыктаах буолуу киһини ханнык өгөлөрүгүнэн туһаммыккытын?

2. Дьарыктаах буолуу киһинигэр туох сыаллаах-соруктаах кэлин тураһыгыт?

28 саастаах үлэ көрдөнөөччү кыһы:

- үлэтэ суохпуһан учуокка турбутум 1 ый буолла, ыйга иккитэ ынгын бэлэһээһин онороллор, үлэтэ суохпуһан пособие ылабын, үрдүк үөрэхтээх буоламмын 6 тыһ. кэригэ харчы көрүллэр. Идэбинэн үлэ буларым буоллар диэн санаалаахпын. Дьарыктаах буолуу киһинэ үлэ булан биһэрэ буоллар олус үчүгэй буолуо этэ.

И.И. Прокопьев, 24 саастаах үлэ көрдөнөөччү:

- Дьарыктаах буолуу киһинигэр учуокка турбутум 5 ый буолла, ыйга иккитэ кэлин бэлэһээһин, араас быстах үлэлэргэ үлэлээбитим, билигин туһааннаах биһир үлэни булуохпутун баһарабын. Мохсоһолооххо үлэ булан биһэрбитэрин аккаастаабытым, ыраада бэрт диэммин.

35 саастаах үлэ көрдөнөөччү эр киһи:

-Дьарыктаах буолуу киһинигэр үлэ буларбар көмөлөһөүхтэрэ диэн эрэнэн кэлин турабын. Бэйэм өр кэмнэргэ суоппарынан үлэлээбитим. Улууспутугар үлэ суоҕа киһини наһаа аһахтыыр. Түмүкпэр этиэм этэ, үлэтэ суох дьон үлэ буларгытыгар Дьарыктаах буолуу киһинигэр кэлин сүбэтэ-амага ылын, кинилэр өгөлөрө олус элбэх.

Аксинья ТАТАРИНОВА

Тыа хаһаайыстыбатын биэрэһинэ

От ыйын 1 күнүттэн Бүтүн Россиятаагы тыа хаһаайыстыбатын биэрэһинэ садаламмыта. Биһиги улууспутугар биэрэһинэ хайдах баран иһэрин, туох кыһалһалар баалларын о.да. СР государственнай статистика федеральной сулууспатын территориальной органын кыһаабынай специалиһа Наталья Ивановна Тарасоваттан ыйыталастым.

Корр.: Наталья Ивановна, биэрэһинэ туох хайдах баран иһэрин билиһиннэригэр дуо?

Н.И.: Уопсайа улууска 3 инструкторскэй учаастак тэриһлэн, ол иһингэр нэһиликтэринэн 27 счегнай учаастак үлэлиир. От ыйын 14 күнүнээҕи туругунан 74% кэтэх хаһаайыстыба, 50% баһынай хаһаайыстыба хабылына. Биэрэһинэ үчүгэй тэтиминэн баран иһэр.

Корр.: Биэрэһини ыһтарга туох кыһалһа баарыт?

Н.И.: Сүрүн кыһалһабыт диэн — ыт баайыгыта суоҕа, бэйдие сылдьар ыт элбэҕэ буолар. Үгүс ыт ыттарын баайбатах буолаллар. Ону таһынан наһаа элбэх дьеэ хатаһынаах. Ол эрэн перепитиктэр лиистэри кыбыталлар. Онон телефон нүөмэрэ ыйылла сылдьар да буоллар, дьылээрэгэр кэлбит хаһаайыттар эрийбэттэр.

Корр.: Нэһилиэнньэ ыйытыларга төһө толору хоруйдуур курдугуй?

Н.И.: Уопсайынан нэһилиэнньэ биэрэһинэ урут уруккуттан сэрэхтээхтик сыһыаннаһар, тус олохторугар ороһор курдук саныыллар. Дьингинэн, барыта анонимнай, ким да тугу да тарһаппат, кимизэх да көпсө-эбэт, кумаарыга эрэ хаалар. Ол иһин нэһилиэнньэни ыйыты-

НЭНННННННН СИТЭРИ ӨЙДӨӨБӨТ

ыларга барытыгар чиеһинэйдик хоруйдууларыгар көрдөһөбүт. Быйылгы биэрэһинэ сыалынан тыа хаһаайыстыбатын туругун туһунан толору сибидиэнньэни ыһыты буолар. Бу биэрэһинэ кестөр хаһаайыстыбалаах дьонго туох тийэбэтин, ханнык кыһалһа баарын, туох наадатын о.да. Биэрэһинэ кытты общественнай эбээһинэс буолар, оттон тыа хаһаайыстыбатын предприятиеһара кытталлара булгуччулаах.

Тоҕо эрэ нэһилиэнньэ сага төрөөбүт (2016 с.т.) кулунчуттар аһааннарын ыйбат. Күһүн син биһир идэһэ буолар диэн кистиһиллэр. Аһаан аһыах буолаһына, күһүн эти оноруу валовай производствота суох курдук кестөр, оччоҕо социальная-экономическай көрдөрүүбүт намыһаҕа кестөр.

Корр.: Ханнык нэһиликтэр бүтэн эрэллэрий? Нэһилиэнньэһэ баһа саһаан?

Н.И.: Биэрэһинэ кэмигэр, бүһүтүн да кэһнэ инструктордар кэрийэн көрөн хонтуруоллуохтара. Кэтэх хаһаайыстыбаларга наһааһын баар буолаһына, хаттаан биэрэһинэһэттэрэ. Тоҕо диэтэр, эрдэ толоруллубут биэрэһинэ лиистэрин мараидыыр, көһнөрө саһаммат. Хонтуруоллуур кэмнэригэр уларытыы киллэриэхтэрэ, ону даһаны нэһилиэнньэ утары бардаһына.

Харыйалаах, Фрунзе, Сыганнаах, Искра, Таастаах нэһиликтэргэ бүтэн, билигин биэрэһинэ түмүгүнэн ыһах-сөүһү, сылгы аһаанын от ыйын 1 күнүнээҕи туругунан тэһнэбил (свер-

ка), толоруллубут биэрэһинэ лиистэрин бэрэбиэркэтин үлэтэ бара турар. Биэрэһинэ ыһытыллытын күн аайы көрө олоһобут: төһө объектары испийһэксэ суруйбуттарын, сөһү аһаанын о.да. Олохтоохтор перепитиктэри көрсөн үтүө санаалаахтык сыһыаннаһан, ыйытыларга толору хоруйдууларыгар ынгырабыт уонна ыһтаах хаһаайыттар ыһтарын баайалларыгар өссө төгүл ынгырабыт. Эскөтүн суруллааччы дьэтигэр суох буолаһына, эбэтэр олох хойутаан кэлэр түбэлтэтигэр «Биэрэһинэ штабыгар», о.э. «Намгазстрой» аадырыһыгар: Нам сэлэһинэһин Ленин уулуссатын 24-гэр, эбэтэр Намнааһы статотделыгар кэлэн суруттаргытыгар ынгырабыт. А. СОЗОНОВА

ХАТЫҢ АРЫЫ ХОҢУУНА

Хахсаат буурҕа хаайбатах,
Хоту буурҕа кыайбатах
Хатын Арыы хотойо,
Хатарыылаах хоһууна.

Хос ырыата:

Дуула Боотур дуолан уол,
Дьоһун киһи Ылдыаа уол,
Кэлэр үйэ каскилин
Кэрэһитэ этиг эн.

Хоту дьонго суол ыйар
Хоту сулус буолбутун,
Сырдык олох сыдыаайар
Саахтарын аспытын.

Хос ырыата

Ситэн-хотон, кыабыран,
Сахан сириг аатырдан,
Ылдыаа Дархан дуо дэтэн,
Киһи бэрдэ дэттин эн.

Хос ырыата

Өркөн өйүн күүһүнэн,
Өлөн баран өлбөтөх
Үтүө аатын кизэрдэйдэ,
Сири тула эргийдэ.

Хос ырыата

17.03.2016 с. Хатырык

ТӨРӨӨБҮТЭ ЫЛДЬАА УОЛ

Хатын Арыы буоругар,
Саха мааны ыалыгар
Төрөөбүтэ Ылдыаа уол
Күүтэр этэ сырдык суол.

Хос ырыата:

Энгиэли хочото
Киэн тутун уолгунан,
Хотойдор бэртэрин
Көтүппүт дьолгунан.

Өлүү-сүтүү, сут-кураан,
Хонук аайы күн ыараан,
Сабардаабыт кэмигэр
Аанһал тэнгэ буолтун Эн.

Хос ырыата

Хатын Арыы хоһууна,
Киһи киһиэ, саарына,
Дьонун ахтар астына,
Сахан сирэ махтана.

Хос ырыата

Мөккүөр бөбө мөңгүрөөн,
Боотур буолар кэм кэлэн,
Кыһалҕаны кыайбытын,
Дурда-хахха буолбутун.

Хос ырыата

Күннээх халлаан күлүмэ,
Көлбөүрбөт буолуохтун,
Хаардаах дойдуну хоһууна
Уруйдана туруохтун.

Хос ырыата

Айыһытын, аанһалын
Аргыстаһа сылдыахтын,
Албан аатын, сураһын
Айхалынан туолуохтун.

Хос ырыата

02.01.2016 с. Хатырык

ЫЛДЬАА, ЭН СҮДҮТТЭН СҮДҮГҮН

Үйэбэр көрбөтөх киһибэр
Мин кини улууһун аатыгар
Өрүүтүн махтана саныбын,
Бу хоһоон тылларын аныбын.

Кини таас күлүгүн таһыгар,
Мин кини бу сүдү күлүгэр,
Төбөбүн тонхотон турабын,
Ол туран арааһы саныбын.

Билигин сааһырбыт дьонгуттан,
Биһиги көлүнэ аатыгтан,
Сибэкки дьөрбөтүн уурабын,
Махтал тыл бастыһын этэбин.

Төһө да аасталлар ол сыллар -
Ыар тыһын биһи да билбиппит,
Кыраакый бурдугу да ылар
Уочарат диэн тугун билбиппит.

Ол бурдук барахсан абыраан,
Ас-танас дэлэйэр кыраалаан,
Ыстаалын Ылдыаалыын абыраан,
Кыл тыһыммыт ордубут сыккыраан.

Байыаннай бэрээдэк диэн ааттаан
Бардамнык даһаны хам баттаан
Бар дьону бараабыт эбиттэр,
Буруйа суох дьону эспиттэр.

Аччыктыыр диэн тугун билбэтэх,
Ымсыырар да диэни көрбөтөх,
Ол ону билбэтэх көлүнэ,
Бағдардар аахайыа да суоға.

Ол эрэн улаатан, өйдөнөн,
Үтүөнү үтүөнэн билинэн,
Ааспыт кэм дьонугар махтанан
Төбөтүн нөрүтүө төгкөтөн.

Эдэрдиин-эмэнниин билээри,
Эйиэхэ махтал тыл этээри,
Этэр тыл кэрэтин тиэрдээри,
Ылдыаа диэн бу кимий диэхтэрэ.

Ылдыаа диэн эр бэрдэ этэ диэн,
Сахаттан саарына диэтэххэ,
Сахатын дойдутун тыһынаабыт
Өлүүттэн-сүтүүттэн быһынаабыт,

Өркөнөөх өй күүһэ кыттыспыт,
Өлөрү өйүнэн баһыйбыт,
Ылдыаа диэн эр бэрдэ диэн этэн,
Сахалы сэмэйдик киэн туттан,

Амарах сүрэхтээх ааттааға,
Бу сиргэ майгылаах бастыға,
Билэр дьон ол оннук этиэххэ,
Эрэллээх эркиммит дэһиэххэ.

Бу бүгүн - кэнэбэс даһаны
Сахабыт дойдутун бар дьону,
Сахалыын, нууччалыын, омукутун
Махтал тыл бастыһын этиэбэ.

Үтүөнү онорбут өлбөтүн,
Хаһан да өспөтүн-сүппэтин,
Сымыһа кырдыгы кыайбатын,
Биччат дьон бигэтик өйдүөбэ.

Өксөкү бэртэрин үөскэппит
Энгиэли хочото уруйдан!
Максимы, Ылдыааны төрөппүт
Нам сирэ аатыра айхаллан.

Элиэнэ эбэбит барахсан
Арҕаангы-илинни кытыла,
Киэн тутун үйэлээх дьолгунан,
Коммунист хотойо уолгунан.

Киминэн даһаны кэмнэммэт,
Тугунан даһаны төлөммөт,
Бар дьонгун өлүүттэн быһынаабыт,
Ылдыаа, Эн эбикин - аанһалбыт.

Олох да эбэлээх-дьяалаах,
Тойон да туһугар араастаах,
Таһнарыы, самнарыы аргыс-
таах,
Олорбут олобун кыһылаах.

Ол эрэн уол оҕо, ат кулун
Барытын тулуйан, аһаран,
Бар дьонгор Эн дьолу бағаран,
Дойдугун күн аайы барғардан,
Баарағай өксөкү буоларын,
Ол онтон Эн дьолгун буларын.

Ол иһин Эйигин бу бүгүн
Аан дойдун барыта айхаллыыр,
Сүрэжин сылааһын этиэрин
Тыл көстөн бизрэтэ эрэйдиир.

Ылдыаа, Эн сүдүттэн сүдүгүн,
Хаһан да өспөккүн-өлбөккүн,
Уостан уос номоғор Эн хаалыан
Бар дьонгор өрүүтүн ахтыллыан.

Уруйдаан, доғоттоор, эр бәрдин,
Кэриэстээн Энгиэли хотойун,
Саханы саха дуо дэппити,
Олоххо олонго боотурун.

Ааспыт кэм үтүөтүн-мөкүтүн
Анааран-аттаран ахтыахха,
Ол онтон үөрэнэн өрүүтүн
Өбүгэ дьоммутун өйдүөххэ.

Биһиги үтүөбүт ол буолуо,
Кэнэбэс ыччаппыт да үөрүө,
Оһохпут мэлдьитин оттуллуо,
Торбо күөх буруобут унаарыа!
**Кулун тутар 5 күнэ. 2016 с.ыл
Хатырык**

**УРУЙДААН-АЙХАЛЛААН
ЫЛДЬААНЫ**

Тыһыңча тоғус сүүс түөрт уон биир
Түрбүөннээх күннэрэ үүммүтэ,
Эбиттин сут, кураан кыһайан,
Бар дьону саниэтин эспитэ.

Ол кэмгэ баартыһа опкуомун
Саарбах дьон салайбыт эбиттэр,
Байыаннай бириэмэ диэн ааттаан,

Чурапчы дьоннорун күүһүлээн,
Тус хоту көһөргө күһэйэн,
Балыгы бултуурга дьаһайан,
Туга да суох сиргэ тиэртиттэр,
Эрэйи эспиттэр.

Оҕону-урууну ытатан,
Өлүүнү-сүтүүнү дэлэтэн,
Кумалаан кэриэте көрүллэн,
Барбыттар сүөһүлүү үүрүллэн.

Бу аата баартыһа уураабын
Бигэтик толоруу буоллаға,

Ол бүгүн даһаны хобдохтук
Ахтылла, иһиллэ турдаға.

Ол эрэ буолуо дуо, бу кэмгэ
Атын да илинни улуустар,
От оттоон ол онно кыстыктаан
Көспүттэр кыһалға кыһылаан.

Сахабыт дойдутун үрдүнэн
Ас-танас адаһын мэллийэн,
Ыар баттык кыһалға кыпчыһан
Өлбүтэ үгүс дьон хорғуйан.

От-бурдук үүммэккэ хапшыта,
Алаһы аһына саппыта,
Адаһын эстэрбит кэлбитэ,
Күһнэгэ быстара буолбута.

Ханнык да чөпчэтии диэн суоға,
Бурдук диэн адаһын да суоға
Эгэ эт, атын ас кэлиэ дуо?
Үрүң ас даһаны кэмчитэ.

Үрүң тыһын өллөйө буоллун диэн,
Халҕаны бүрүйбүт тириини,
Атын да амырыһын астары
Аччык дьон ыксалтан аһыра.

Хотону мунгунан сүөһүнү,
Сыһыһы толору сылгыны,
Ол аччык эрэйдээх көрөрө,
Ол онтон сизбэккэ өлөрө.

Балыкка анаммыт балыгы
Күн аайы булгуччу бултуура,
Хахсаат тыал хаарыйар тыһыһытын,
Хоту сир силлиэтин-буурҕатын,

Хорсуннук тулуйа сатыра,
Барытын фронтта аһыра,
Сэригэ аттаммыт аймағын
Күн аайы, түүн аайы саныра.

Тыһылға да бу кэмгэ кыһалға
Фронтта кэриэте буолбута,
Аччыктаан, хорғуйан, дьэнкэрэн,
Үгүс да киһибит өлбүтэ.

Ол ону саныахха ыһырык,
Хас бириди киһиэхэ тэн ыарык
Көхсүгэ сүгөһэр буолбута,
Атын сир буоругар хаалбыта.

Сылгыны, сүөһүнү өлөрүөн
Ол онно хайаан да сууттаныан,
Бултаабыт балыктан үссэниэн,
Буруйдаах аатыран тутулуон.

Бу кэмгэ хобуоччу, доһуосчут
Мунгутаан даһаны хойдубут,
Бар дьонун аһынан аһаппыт
Ол былаас өстөөгө аатырбыт.

Сүөһүнү, сылгыны көрөөччү,
Муораға балыгы бултааччы,
Бурдугу, сизмэни ыһааччы
Быһата кумалаан буолбута.

Бу кэмгэ Ылдыаа диэн эр бэрдэ

Салайар үлэбэ баар этэ,
Бар дьонун аһынан, харыстаан,
Мунһаахха мөккүһөн, этиһэн,

Ыстаалын аатыгар хаста да
Көрдөһүү суругун суруйан,
Сахабыт сиригэр сөбө суох
Салалта олоһор диэбитэ.

Дьэ, кэлин тигэһэр эр бэрдэ
Москуба куоракка тиийбитэ,
Ыстаалын оҕонһор киниэхэ
Көрсүһэр түгэни биэрбитэ.

Көрсүһөх, кэпсэтиэх -- диэбитэ.
Ол онно Ылдыаа, дьэ, кырдыгы
Уоһука толору эспитэ,
Түмүгэр Ыстаалын киниэхэ
Дойдугун салай диэн эспитэ.

Үөрүүнү кытары сөпсөһөн,
Дьонугар ас-танас көрдөһөн,
Ол ону барытын ситиһэн,
Кыһыһылаах эргийэн кэлбитэ.

Сахабыт дойдуга киэн да киэн,
Кэрийиэх диэтэххэ олус киэн,
Ол ону барытын кыайбыта,
Дьонугар ас-танас тиэртитэ.

Бүтүннүү өлүөх дьон ол кэмтэн
Өлөнөн, өрүттэн барбыта,
Күүтүүллээх, үөрүүллээх күн тахсан
Дойдулаах дойдутун булбута.

Кыһалға кыпчыһар кэмигэр
Төрөөбүт төрүт буор көмөтө,
Аар тайға барахсан баай булда,
Өрүспүт, күөллэрбит балыга,
Эбиискэ, күөс-көмө буолбута,
Сорох дьон ол онон орпуга.

Ылдыааны ол сахха даһаны
Кыһыһытын кэтээччи элбэбэ,
Араастаан түһэрэн, сагаран,
Үлэттэн үлэбэ көстөбө.

Ол эрэн ханнык да үлэбэ
Киниттэн ордубут суох этэ,
Ол иһин бу бүгүн даһаны
Ахтыллан ааттана турдаға.

Сымыһа кырдыгы кыайбатын
Дьон-аймах бигэтик биллэбэ,
Үтүөнү онорбут үтүөгүн
Төлөһөр кэм-кэрдии кэллэбэ.

Үтүөкэн дьоннорбут ааттарын,
Эрирдээх-эрэйдээх суолларын,
Сэгэрдээр, өрүүтүн өйдүөбүң,
Саатар ол онон үөрдүөбүң.

Сырдык да санаалаах дьоннору
Айыһыһыт хотуммут анаабыт,
Саас-үйэ туһары толору
Ахтылла турун диэн дьоллообут.

Олортон биһир сырдык арылхай,
Хотугу сулустуу чабылхай,
Чаччы да эн, Ылдыаа, эбикин
Ол оннук ананан кэлбиккин.

Эйиһин өйдүүлэр өлөөннөр,
Сунтардар, Ньурбалар, Бүлүүлэр,
Уус Алдан, Чурапчы дьонноро
Сахабыт дойдутун бар дьону.

Хаһан да төлөммөт сүдү иэс,
Ол ону толорор улуу иэс,
Ол аата Эйиһин өйдүүлэр,
Ол онтон киэн туттан үөрэллэр.

Оо, Ылдыаа, Эн олус сүдүгүн
Ол ону бэйэн да билбэккин,
Эн өрүү күндүттэн күндүгүн,
Үөһэттэн тыһымныыр сулускун.

Кыһалға, кыһарған кыпчыһыт,
Эдэрдиин-эмэнниин кыттыспыт,
Сааһырбыт көлүнэн аатыгтан
Эбэрдэ тылларын тут эрэ.

Хотойдор хаһан да өлбөттөр,
Хотойдор мэлдьитин үрдүктэр,
Өлөрү өйүнэн кыайбыттар,
Олохтон хаһан да сүппэттэр.

Алгыһың дойдубут бэртэрин,
Арчыһы сылдыаһың ааттарын,
Күүс-көмө, өйөбүл буолтарын
Хаһан да самныбат кыахтарын.

Уруйдаан, доғоттоор, уруйдаан!
Бар дьонун быһынаабыт саарыны!
Айхаллаан, доғоттоор, айхаллаан!
Күн буолубут аанһалы, Ылдыааны!
**Кулун тутар 8 күнэ. 2016 с.
Хатырык
Ю.В. ПОТАПОВ-САРҒЫН**

Үтүө дьыала чэрчитинэн

1958 сыллаахха бэс ыйын 8 күнүгэр сир-дойду силигилэн, чэчирээн, от-мас көбөрөн турдагына Искра нэһилиэгэр эдэр дьахтар наһаа ыарахан-нык оҕолонон, быраастар бары ийэни быһаары атахтарыгар тирбүүттар. Оҕо тынһаах буолан баран, ийэтинэн иккиэн өлөр икки, тиллэр икки ардыгар сыталлар, оттон ийэтэ олох ыарахан турукка сытар буолан оҕотун эмтэрэр да кыада суох, онон быраастар ийэни быһаары оҕону тагаска суулаан баран аатыгар туттаран ыппыттар.

Аҕата Дьэбдүйэ диэн аймак дьахтарыгар илдээн туттарбыт «кыыл буоллаҕына кыыл буолуо, киһи буоллаҕына киһи буолуо» диэбит. Дьэбдүйэ кэргэнэ сэриигэ баран өлбүт, оҕдообо, эдэр дьахтар оҕону көрүүн наһаа баҕарара, онон үөрэ-көтө ылан хаалбыт. Кини кэргэнэ холбоһот да эдэр киһи Аҕа дойду сэриитигэр ынгырыллан баран, сэрии хонуутугар сырдык тына быстыбыт.

Онон оҕдообо дьахтар Дьэбдүйэ, оҕону күнүстэри-түүннэри бүөбөйдөөн, ынах үүтүнэн аһатан-сизтэн түөрт ыйдаагы киһи буолан турукка кирибитин кэннэ төрөппүттэригэр аҕалан биэрбит. Төрөппүттэр «бачча киһи гыммытын кэннэ бэйэбэр да хаалларан оҕо гын, биһиги кэнники даҕаны оҕолонохпун» диэн этэн көрбүттэрин сөбүлөспэтэх. «Ээ, кэбис, төрөппүттэригэр быстыбатын, оҕолорун кытта бииргэ улаатан киһи буоллун, мин кэлэ-бара көрө-истэ, көмөлөһө сылдьыам», - диэбит. Бу оҕобут түөрт ыйыгар диэри аата суох сыппыт, онтон толкуй ылан баран аҕата Дмитрий дьэбдүйэни аатынан ааттыыр.

Онтон билигин бу оҕобут төһө да төрүөбүттэн ийэтин эмийин үүтүн эмпэтэр, эдьийэ Дьэбдүйэ харайытынан

уонна төрөппүттэрин күүстээх көрүүлэринэн-истиилэринэн тэнгээхтэриттэн итэҕэһэ суох этгээх-сииннээх буола улааппыта. Оскуолаҕа бииргэ үөрэнэр оҕолоруттан хаалсыбакка онус кылааһы бүтэрэн, улаатан киһи-хара буолан Искра нэһилиэгин биир ытык-мааны ыал аҕата, эһэтэ, нэһилиэккэ биир улаханник ытыктанар киһи Парников Дмитрий Дмитриевич диэн буолар.

Дмитрий төрөппүт аҕата

СЫРДЫК, САҢАБАС САҢААЛААХ СЫЛГЫҢЫТ

Дмитрий Григорьевич Парников диэн уруккута түөрт кылаас үөрэхтээх. Искраттан Модукка таңара дьэитигэр ууна сылдьан үөрэммит сүрдээх сытгы-хотуу киһи, 1930-с сыллаахха колхозка кириэр, үөрэхтээх эдэр киһини колхозка үүт-табаарынай ферматыгар сэбиэдиссэйинэн анаан үлэлэтэлэр. Онтон Аҕа дойду сэриитэ буолбутугар сэриигэ ынгырыллан 1942 сылтан 1946 сылга диэри сэриилэхэр.

Сэрииттэн 1946 сыллаахха төннөн кэлэн 25 саастаах эдэр киһи, 17 саастаах тулайыах эдэр кыһы ойох ылан ыал буолан сүрдээх эйэлээхтик үйэлэрин тухары бииргэ олонор, аҕыс оҕолонон Искраҕа биир ытык мааны ыал буолаллар. Аҕыс оҕоттон биир оҕолоро ыалдьан өлөр, онтон атын оҕолоро төрөппүттэрин батан билигин төһүү үлэһит, бэйэлэрэ ыал ытыктанар ийэлэрэ, аҕалара буолулар.

Төрөппүттэрэ колхоз, совхоз тутуу үлэһиттэрэ этилэр, аҕалара үйэтин тухары сылгыһыттаабыт, ийэтэ бастын баянныксыт, кинилэр колхоз үлэтэ туругураарын туһугар халлаан саңа сүһүктүүүтүтү,

онтон им түһүөр диэри үлэлиллэрэ, оҕолор хара кыраларыттан ийэлээх аҕаларыгар көмөлөһөн улаатан үлэһит бэртэрэ буолан тахсаллар. Бу ыаллар төһө элбэх оҕолохторун иһин сүрдээх аһыныгас, аһаҕас дууһалаах дьоннор эбит, олус ыалдьытымсах, ааннара ыалдьыкка өрүү аһаҕас. Аҕалара булчут, балыксыт бэрдэ, онон байанайыттан ыалларга үллэрэн дьон махталын ылар. Ийэлэрэ Татыйаас кыратыгар

тулаайах хаалан аҕатын бииргэ төрөбүт балтыгар Ылдыаанаҕа иитиллэр. Ылдыаана сэттэ тулайыах кыргыттары иитэлээн, барыларын ыал онортоон дьон махталын ылар. Ылдыаана үтүө санаалаах буолан, иппит оҕолорун сиэннэрин көрөн, улаатыннартаан, үйэтэ уһаан 94 сааһыгар бу орто дойдуттан барбыт. Уһун үйэлээх дьоллоох эмээхсин эбит.

Миитэрэйдээх аҕалара 1986 сыллаахха 67 сааһыгар ыалдьан өлөр, ийэлэрэ 2003 сыллаахха 70-н сааһыгар сылдьан бу орто дойдуттан ыалдьан бараахтыыр. Билигин кинилэр олохторун оҕолоро, сиэннэрэ салгыһылар.

Миитэрэй - ыал орто оҕото, кини хайа бэйэтин өйдүбүттэн сылгыһыт аҕатын багыһа сылдьан сылгы үлэтигэр сыстан сылгыһыт бэрдэ буолан тахсар. Аҕата өлбүтүн кэннэ уола Миитэрэй 30-ча сыл колхозка, совхозка, бааһынай хаһаайыстыбаҕа сылгыһыттаабыт. Быйыл бочуоттаах сынныаланна барбыт.

Искраҕа Парниковтары билбэт ыаллар суохтар. Кэргэнэ, ветврач, Евдокия Герасимовна диэн, сүрдээх эйэлээхтик

35 сыл олонор кэлбиттэр, бизе оҕолохтор, оҕолорун барыларын үөрэхтээн, ыал онортоон, оҕолоро дьонно сирдэрбэт, киһи бэртэрэ буолан таҕыстылар. Оҕолор үчүгэйдик олоруулар, сиэн аҕалыылар, ама онтон ордук төрөшпүккэ улахан үөрүү баара буолуо дуо?

Дмитрий Дмитриевич кыра эрдэбиттэн аҕатын кытта энгэрдээн, сылгылары көрө-истэ, сылгы ыарахан үлэтин ымпыгын-чымпыгын билэн

дьингээх айылҕа оҕото буола улааппыта, сылгыны бэркэ үөрэтэн, аҕатыттан сылгыны хайдах көрөрүн-истэрин көрө-истэ сылдьан элбэх баай уопуту ылан үлэһити бириэмэтигэр ыарырбаппатаҕа. 1997 сыллаахха «Киэн алааһы» баһылыгы кытта кэпсэтэн ылан сылгы базата онгостор, доҕотторун кытта күрүү тутар, онон кыһын сылгыларын бу базатыгар тутан, аһатан-сизтэн уотар, төлөһүтэр, сылгыларга сыллата төрүөх бөҕө биэрэллэр.

1997 сыллаахха оройуоннаагы үөрэх салаатын дьаһалынан кини базатыгар 15 оҕолоох «Кымыс» лаабыра аһыллар. Лаабыр начальнигынан кини магнайгы кылаастан бииргэ үөрэммит кыһа Искра оскуолатын үрдүк үөрэхтээх начальнай кылааһын учуутала Матрена Афанасьевна Аммосова ананан олус таһаарылаахтык үлэлиллэр, бронжаларынан тымныйылаах оҕолор кымыһы иһэн доруобуйалара тупсар. Дмитрий Дмитриевич кымыс ыан оҕолорго иһэрдэн, бары лаабыр сабыллыгыта төлөһүйөн улаатан тахсыбыттар. Лаабырдары икки сыл үлэлээн баран оро-

йуон үөрэжин салаатыттан харчы көрүлүүбүккэ сабыллан хаалар. Дьингэн бу лаабыр республика үрдүнэн оҕолор доруобуйаларын кымыһынан эмтээн үтүөрдэр соҕотон да лаабыр буолуо, дии саныыбын. Кэнники үөрэх министрствота бу улахан үлэһит, энтузиаст киһи Дмитрий Дмитриевич уопутун туһанан оҕолор доруобуйаларын тупсарар туһугар бу лаабыры үлэлэтэн турбута буоллар, төһөлөөх элбэх тымныйы ыарытыттан ыалдыбыт оҕолору быһыһа этэй. Кэнники республиканскай «Кымыс» лаабыра да буолуон сөп этэ.

Быйыл саас Искра оскуолатын директора М.В. Кривоножникова Дмитрий Дмитриевич сылгытын базатыгар оҕолору айылҕага чугаһатар баҕаттан айылҕа оскуолатын тэрийэн үлэлэтэргэ кэпсэтэн үлэ саҕаланьытын аһыллытыгар сылдыбытып. Онно көрдөхкө сүрдээх энтузиаст, оҕо төрөбүт эйгэтин кыра эрдэбиттэн айылҕага сыстан, дьингээх патриот буолан тахсарыгар ис сүрүбиттэн баҕарар киһи эбит этэ.

Оҕону сылгыга чугаһатан, бултутура-алтыгыга, кыра эрдэбиттэн айылҕаны харыстыгыга үөрэтэр - бу олус улахан үлэ буолар. Бу үлэни кыһыа диэн эрэнэбин Саха сириин биер биллэр-көстөр чемпион сылгыһыта, Республика тыа хаһаайыстыбатын туйгуна үлэһитэ. Дмитрий Дмитриевич оҕолуу сырдык санаалаах, доһоо-сэргэтэ дьоллоохтук олоһоллорун туһугар күүүһү-уоһун харыстаабакка үлэлээн кэлбит, онон санаабыт санаата, сыала-соруга туолуо диэн эрэнэбин.

З.А. ТИХОНОВА,
РФ үтүөлээх учуутала,
РФ журналистарын
союзун чилиэнэ
Нам улууһун ытык киһитэ

Мин манньк этиилээхпин

Самаан сайыммыт кэлэн, саха киһитин сайынны түбүктээх күннэрэ саҕаланнылар. Күүтүүлээх ыһахтар бары нэһиликтэринэн тэрээһиннээхтик, үгүс ынгырылаах ыалдыгы түмэн, ырыа-үнкүү арҕыстаах буолан аастылар. Культура үлэһиттэрэ бу үлэ дьылын ситиһин энгэрдээх түмүктээтилэр. Мин культура үлэтигэр 40-тан тахса сыл үлэлэбит уонна үлэли сылдьар киһи буоларым быһытынан, санаабын үллэстиихпин баҕарабын.

***

Быйылгы сыл биһиэхэ улууска биллиилээх политической уонна государственной деятель, биер дойдубулаахпыт И.Е. Винокуров 120 уонна Саха АССР культуратын үтүөлээх үлэһитэ, биллиилээх олонхоһут, үгүс норуот уус-уран айымньытын автору П.П. Ядрихинский-Бэдьээлэ 115 сылларын биллэриллэн турар. И.Е. Винокуров аатын үйэтигэр сыаллаах нэһиликтитигэр, улууспутугар үгүс ыччаты, талааннаах дьону хабан, үгүө түмүктэрдээх үлэлэр ыгытыллылар. Ону сэргэ, И.Е. Винокуровка аналлаах Нам нэһилиэгин киһинигэр сквер уонна пааматыннык үөрүүлээх быһыыга-майгыга арыллылар.

Быйылгы уус-уран самодеятельность фестивала икки биллиилээх дьоммутугар ананан. Улуус бары нэһиликтэрэ фестиваль балаһыанньатын тутуһан, туруулаһан туран кытыннылар. Ол гын баран, кэксэ өйдөмтөр өрүттэр тахсыталаатылар:

— уран тыл ууһа, айар

талаан чыпчаала буолар Бэдьээлэ суруйбут «Дьырыбына Дьырылыатта» олонхотуттан быһа тардан көрдөрүү фестиваль балаһыанньатыгар кирибит. Бу көрүүгэ улууспутугар саамай үрдүк таһымнаахтык, олонхо театрын туруорууттан туох да итэҕэһэ суох, I-Хомустаах нэһилиэгэ көрдөрдө. Нэһилиэк барыта турунан туран, бу сүдү айымньыны көрөөччүлэргэ, дьүүлүкү сүбэҕэ итэҕэтиллээхтик, үрдүк маастарыстыбалаахтык көрдөрдүлэр («Алгыс» СК директора

ыалдыт сөҕө-махтайа көрбүтэ, Нам улууһугар саха фольклора дьэ сайдарыгар инникилээх үлэлэр ыгытыллылар олохтоохтор эрэммиттэрэ. Ол кэннэ, биер дойдубулаахпыт П.П. Ядрихинский-Бэдьээлэ аата ингэриллибитэ.

Дьэ, бу икки сыл тухары Олонхо дьэиэтэ биер эмит олонхону туруорда дуу диэн ыйыты үөскүүр. Тэрилтэҕэ 4 штатнай единица керүллүбүтэ (директор В.В. Колпашникова). Онно анал фольклор үөрэхтээх үлэһит суох. Билинни

сүгэр олонхо дьэиэтэ былааннаан үлэ бөҕөтүн ыгытахтаах этэ. Саатар бу ыһаахха биер эмит көрүнүн ылан, тэрийэн кыттыспатаҕа хомолтолоох.

Атын улуус олонхо дьэиэлэрин, олонхо театрын кытта ыкса сибээстэһэн, кинилэр үтүө холобурдарын ылынан, үлэҕэ айымньылаахтык сыһыаннаһа этилэр. Нэһилиэнньэҕэ олонхолортон быһа тардан көрдөрүүлэри, фольклорнай конкурстары тохтоло суох ыгытахтарынан сөп этэ.

ОЛОНХОНУ САЙЫННАРЫЫ УЛУУСПУТУГАР ХАЙДАҒЫЙ?

А.Н. Новгородова). Түмүктүүр гала-концертка бу туруоруу II миэстэни эрэ ылан дьону да, кыттааччылары да соһутта;

— хормейстер буоларым быһытынан, хор чааһыгар этэр буоллаахха, СР искусствотын үтүөлээх деятелэ, Үөдэйгэ народнай хору тэрийбит В.А. Зырянов хора «Бастын хор коллектива» үрдүк ааты ылан баран гала-концера ынгырыллыбакка хаалбыта эмиз өйдөмтөр.

Уопсайынан даҕаны, быйылгы фестиваль түмүктэрэ бары кыттыгыны ылыт нэһиликтэри астынарбата.

Нам улууһугар 2014 сыллаахха от ыйыгар СР норуоттарын VI-с Оонньууларын чэрчитинэн, «Үтүө дьыала» республиканскай программанан Олонхо дьэиэтэ тутулан үлэҕэ кирибитэ. Дьон бөҕө бу тупсаҕай дьэиэт аанын арыһан кириэн, көрөн, санаалара астыммыта, үгүс ынгырылаах

туругунан, бу дьэиэ сүрүннээн, улууска кэлбит делегациялары көрсөн, С.Н. Лукина алгыһынан ыраастыыр, араас общественнай түмсүүлэр мусталларыгар аналлаах буола. Бу дьэиэтэ фольклор араас түмсүүлэрэ баар буолуохтаахтар этэ. Холобура, биһиги улууспутугар, республикаҕа биллэр алгысчыттар, норуот ырыаһыттар, олонхоһуттар К.Н. Тихонов, Д.И. Кривошапкин бааллар. Кинилэри туһанан, эдэр, саҕалаан ээр алгысчыттар түмсүүлэрэ баар буолуон сөп этэ. Дмитрий Иванович сылын аайы улууска хомусчулар конкурстарын тэрийэр. Бу конкурс олонхо дьэиэтигэр кииннээн ыгытыллынан сөп этэ.

Быйылгы Бэдьээлэ юбилейнай сылыгар аналлаах Көбөкөнүнэн, Фрунзенан икки күннээх түүн устата киэн далааһыннаах, олус үчүгэй ыһахтар буолан аастылар. Бу тэрээһиннэри Бэдьээлэ аатын

Олонхо - саха фольклорун мунутуур чыпчаала. Олонхо - саха норуотун улуу айымньыта, кини саха норуотун исторياتын, философиятын, айылҕатын үөрэтэргэ соолтата улахан. Саха олонхото аан бастаан кылгатыллыбыт сурулуугута 1851 сыллаахха бэчээттэнэн тахсыбыта. Революция кэнниттэн П.А. Ойуунускай Олонхо туһунан чинчийиэтэ тахсыбыта. Онон, олонхо диэн тыл хас бириддибитигэр саха киһитин айылгыта, ис туругун чэбди-гирдэр, өйү-санааны сахалы саамыланарга салайар диэн өйдөбүл баар буолуохтаах.

Ылан көрүүбүн, республикаҕа баар олонхо дьэиэлэригэр бастын үлэлээх Мэнэ-Хангалас Олонхотун дьэиэтэ үрдүк таһаарылаахтык үлэлээн олоһор. Холобура, ангардас быйыл «Күн Ньургунун» диэн Ыкуолуну көрсө, улус таһымнаах үөрүүлээх тэрээһини ыппыттар. «Күн үн-

күүтэ - Оһуохай» диэн Илин энгэрдэр Оһуохайдыттарын таһаарар бэһис төгүлүн фестиваль ыгытылар. Бу фестиваль үгүс эдэр этээччи, саҕа талааннар тахсан иһэллэрэ кинини үөрдэр.

Республиканскай «Олонхо» ыһаҕа быйыл Дьааны улууһугар буолла. Онно Республикабыт Ил Дархана Е.А. Борисов: «Үтүө үгэстэргэ тирэнэр, үлэни-хамнаһы ытар норуот - сайдар кэскиллээх. Иници сорукпут - улуу Олонхобутун чөл тутан хаалларыы», - диэбитин норуот сүһүөҕэр туран көхтөөх ытыс тыаһынан көрүстэ.

***

Энсиэли хочотугар «Олонхо» ыһаҕа 2019 сылга буолара былааннаан. Ыалдьытымсах Нам сирэ бу сүдү тэрээһингэ кэлбит бары ыалдыттары үөрэ-көтө, сылаас ыгыһыгар олордон көрсүөҕэ. Онно, биһиги анаан-минээн тутуллубут олонхобут дьэиэтэ билингэттэн былааннаах үлэлэри ыытарга бастакы олукутары ууруохтаах.

Дьэ, бу курдук, туһааннаах салайааччылар, Нам улууһугар олонхо сайдытыгар туһааннаах санааларбын өйдүөхтэрэ уонна өйүөхтэрэ диэн эрэнэбин.

Е.А. КУТУКОВА,
ССРС культуратын
туйгуна, СР культуратын
үтүөлээх үлэһитэ,
Нам улууһун, Таастаах,
Ленскэй нэһиликтэр
Ытык Киһитэ,
Нам улууһун культуратын
бочуоттаах үлэһитэ,
«Нам улууһун уонна
Ленскэй нэһилиэк
сайдьыларыгар
кылаатын иһин»
бэлиэ хаһаайына

ДЫЛЛАР

УОННА ДЫЛЛАРА

Поротов Михаил Иванович - үлэ, тыыл ветерана, социалистической куоталаһы хас да төгүллээх кыайылааҕа. Аҕата Поротов Иван Никифорович, Нам улуунун Таастаабыттан төрүттээх, кэлин ыал буолан баран, Дьокуускай куоракка олохсуйбут, тутууга үлэлээбит. Онтон ийэтэ - Кривошапкина Мария Дмитриевна. Кини аҕата - Кривошапкин Дмитрий (Дырайа).

үйэҕэ тутуллубут миэлигэсэ Ыһыахтаахха баара. Икки оҕуһу көлүйөн баран, тула хаамтараллар эбит. Ингнэри көлөһө суорунаны эргитэн, сиэмэни мэллийэн

үтэхэлээх эт биэрбиттэрин сиэбиттэр. Бытыкаа аҕата Аргунов Тэрэнтэй оҕонньор сайын Толоонго олорон, биз ыаннар көргөһүнэн Маапталын кымыс көөнньөрөллөр эбит.

Сэри саҕалаһытыгар Миисэ 6 саастаах эбит. Сэри сут сылларыгар ииппит ийэтэ өлөр. Ииппит аҕата Еремей Михайлович дьонун ачыктытан өлөрүмээри, бэйэтин сыгытын туттубутун иһин, Еремей икки сыл хаайыга ыппыттар. Ол кэмгэ Михаил Еремей быраатыгар Петр Михайловичтаахха иитиллэр. Тураннаах сайылык улахан дьэитигэр үүт сүүрдэлэр эбит. Онно үүт күүгэни сиэн сайылаабыттар. Отчуттарга үтэ таһар эбит. Кырдыһас, сымнаһас акка бэрэмдэйгэ тууйастарга кутуллубут суораты, кыра тууйастарга арыһыны, лэпиэскэни уган биэрбиттэрин отчуттарга илдьэрэ.

(Өлүөхүмэттэн төрүттээх) учууталлар үөрэспиттэр. Онно оскуола иһигэр олорон үөрэммиттэр.

1944 сыллаахха учууталлара сэригэ бараннар, 7 кылаас сабыллыбыта. Онон начальнай кылаас эрэ үөрэнэрэ. Олесов Николай Сергеевич диэн Уус-Алдан Сыйрадаах киһитэ оскуола сэбидиссейинэн үлэлээбит. 1949 сыллаахха оскуола сабыллан, Намга киирэн, интернакка олорон, 5-с кылааска үөрэммит. Интернакка олоһор кэмигэр нуучча повара баара, Мишаны көрөр, хатаҕалаан аһатар эбит. Кэнники билбитэ, эдьийин Ваяля ийэтэ эбит.

Таастаах дьоно бөдөһүтүү саҕаланан Бартыһаанынан, I Хомустааҕынан, Намынан көһөллөр. Михаил ииппит дьоно Петр Михайловичтаах Бартыһаанна кэллэлэр, онон 7-с кылааһы Бартыһаанна бүтэрэр. 1953 сыллаахха, 18 сааһыгар,

тутууга үлэлээн иһэн, киномеханиктар үөрэхтэригэр киирэр. Онно биер сыл үөрэнэн баран, культура отделын бирикээһинэн II Хомустаахха киномеханиктаабыт. 1963 сыллаахха II Хомустаахха радиооператорынан киирэр. Онно үтүө суобастаахтык үлэлээн, махтал суруктарынан бэлэтигэр. Бу сыл олоһун аргыһын Марияны көрсөн, ыал буолан II Хомустаахха олоһолор, 3 оҕолоһолор.

Оҕолоро төрөөбүт сиригэр II Хомустаахха эйэлээхтик, дьоллоохтук олоһор, үлэ үөһүгэр сылдыбыттара. 1969 с. Михаил пилорама маастарынан ананар. Итиннэ үлэлии сылдан коммунист партия кэҕкэтигэр киирэр. 1970 сыллаахха Мария төрөөбүт оройуонугар Уус-Алданга көһөн тиийэн, промкомбинатка столарынан киирбит, оттон кэргэнэ Мүрү 8 кылаастаах оскуола-тыгар начальнай кылаас учууталынан ананар.

Онтон 1975 сыллаахха Чаранна Герой Егоров аатынан совхозка биригэдьиirinэн ананар үлэтир. Эһилигэр ПМК-ҕа плотнигынан киирэр. 1986 сыллаахха ПМК-ҕа ысқылаат сэбидиссейинэн ананар. Ити курдук кини хас үлэлээбит үлэтин чиэстээхтик, үтүө суобастаахтык, таһаарылаахтык үлэлээн 1973, 1977, 1979 сылларга социалистической куоталаһы кыайылааҕа буолталаабыта. Сыралаах үлэтин сыаналааннар үлэ ветерана ааты ингэрбиттэрэ. Кини олоһун устагыгар үлэлээбит үлэтэ таһаарылаах, туһууга барыта уурбут-туһуут курдук үрдүк хаачыстыбалаах. Орто дойдуга кэлбит иһин сиэрдээхтик толордо. Күн сириттэн барыар дьэри оҕолорум, сиэннэrim, аймахтарым туһа диэн үлэ бөбүтүн үлэлээн олоһубута.

М.И. Поротов кэпсээнигэр А.И. ЛЕОНТЬЕВА суруйда, Аппааны

ХОҢУУН ҮЛЭҢИТ

бурдук онгорор. Ис механизма барыта маһынан онгоһуллубут. Ону XIX үйэҕэ бороубалаары гынан баран кыайан үлэлэспэтэхтэр.

Хотонноро дьэилэрин кытта биер эбит. Ыһыахтаахха олоһор дьэи биер уонна элбэх сарай, хас да ампаар баара. Систэсэрэ Опшунна оскуолатыттан Миисэҕэ өлүү аһыттан хара килиэп, булочка кэһи адалан бэрсэр эбит. Ыһыахтаах бэтэрээ өттүгэр биэрэстэни кыайар-кыайбат сиргэ кыра элэнгэ ойуурдаах Хоһуочуктар олохторугар Аргунов Миитэрэйдээх олоһобуттар. Аргунов Иван, Кирилл диэн уолаттардаах. Кирилл Миисэттэн 1-2 сыл курдук балыс эбит. Бииргэ оонһуур, охсуур эбиттэр. Ыһыахтаахтан арҕа Хоһуочуктар сайылыкка баара. «Кыһык Таастаах» колхоз дьоно онно Ыһыахтаабыттар. Түөлбэлээн олоһор кымыс,

Биирдэ Тураннаахтан хайа эрэ алааска үтэ илдьэн истэтинэ силлиэ бөҕө түһэн, мастары охтортоон, кэннигэр тыас-уус барчаламмыт. Кырдыһас ата ингэрсий-ингэрсий түргэник сүүрэн ойууртан тахсыбыт. Ойууртан тахсытыгар силлиэ атыттан түһүрү охсон, охтон түспүт. Охтон түспүтүн кэнниттэн, ата куопка кэтэһэн турарыгар нэһилэ атын миинэн, айаннаабыт. Кэнники төһөрүгү көрбүтэ, мас бөҕө охтубут эбит.

Оскуолаҕа 1944-1945 сс. үөрэх дьылыгар Таастаахха киирэр. Онно кини 3 километрдаах Кубалаахтан сатыы сылдан үөрэммит. Торбос үтүлүктээх, ынах этэрбэстээх, тири ботуонкалаах эбит. Оскуолаттан кэлэн иһэн илиитин көхсө үлүйэн, бэрт өр баһырытын өйдүүр. Дмитрий Кузьмич Гаврильев кэргэнинэн Анастасия Ивановналынан

төрөппүт дьонун булар. Аҕата Иван Никифорович райком тутуугар үлэлээн, саҕа райком ангар мунугар хос биэрэннэр, онно олоһобуттара. Онно ийэтэ остуорастыра, эдьийэ сурук таһааччы, аҕата уһанар эбит. 1956 сыллаахха 8-с кылааһы бүтэрэн баран, «Якутстройтрест» тэрилтэҕэ плотнигынан үлэлээбит. Намга саамай бастакы икки этэстээх дьэилэриттэн биирдэстэрин туһуспут. 5-с разрядтаах плотник буола үүнэр. Биригэдьиirinэн Соловьев Илья Дмитриевич, прорабынан Пинигин үлэлээбит.

Михаил Иванович 1957 сыллаахха күһүн армияҕа баран, Приморской кыраайга сулуспалаабыт. II-с разрядтаах радист буолар. Армияҕа үчүгэйдик сулуспалаабытын иһин дойдутугар уопшуга ыкта сылдыбыттар. 1961 сыллаахха кэлэн,

Кизн туттар дьоммут - биер дойдутаахтарбыт

Үөдэй нэһилиэгин нүөл, күөх сирэм сиригэр-уотугар, “һай-һат” диэбит, кизн-куон, хоп-дып, үгүс хаһаайыстыбаннай тутуулаах, ынах мангырыр, сылгы кистиир, оҕо-аймах чугдаарар чэбдик ыраас тэлгэһэлээх уһаайбаҕа, үтүө, эйбэс майгылаах Харитоновтар дьэи кэргэттэрэ ньиер-бааччы олоһолор. Кинилэр ийэлэтэр ийэлэрэ Мария Николаевна Уваровская, нэһилиэкпит кизн тутта аатыгар Ытык кырдыһаһа, тыыл бэтэрээ, санныгар 90-с хаары түһэрэн билигин оҕолорун үтүө, сылаас сыһыаннарыгар, тапталларыгар угуттанан үһүн үйэлэни - дьолун үлэһэн олоһоруттан биһиги олус диэн долгуйа үөрэбит.

дойду уоттаах сэриигэ саҕаламмыт сылыгар, 1941 сыллаахха бүтэрбитэ. Ол сыл Дьокуускай куоракка тыа хаһаайыстыбатын техникумулар ветеринар үөрэбэр үөрэнэ киирбитэ, ол гынан баран сэрии ыар кэмнэрэ буолан ситэ бүтэрбэккэ ийэтигэр күөскөмө, өйбөүл буолаары төһөнөн тахсыбыта.

Уоттаах сэрии кинилэр ил-лээх дьэи кэргэн олохторун олус да аймаабыта. Ол кэмгэ үс убай-дара сэриигэ ыгырыллан барбыттара. Улахан убайа Сүөдөр Чита куоракка байыаннай бөлөһөннэгэ үөрэнэ сылдан до-руобуйата тулуйбакка ыалдан өллө диэн биллэри кэлбит. Орто убайа Савва Орел куорат таһыгар уоттаах кырдыһыга, кыра убайа Гавриил Одер өрүс кырдыһытыгар сэрии толоонугар

тары кыһыннары, сайыннары солбууан түбүктээх үлэлэри көрсүбүтэ. Кэргэнэ, олоһун аргыһа Никита Никитич холкуос, сопхуос туруу үлэһитэ, биригэдьиир, наставник быһытынан ахталларын истэбин, кэлин бочуоттаах сынныаланна тахсар дьылы Нам лесхоһугар үтүө суобастаахтык үлэлээбитэ. Кини көһө майгытын, дьонго үтүө сыһыанын, кыраҕа-кыамакка куруок көмө буола-рын чугас дьоммуттан истэммин бу дьэи кэргэни олус ытыктыбын уонна махтанабын.

Мария Николаевна оҕолоро бары үрдүк үөрэх кыһатын баһылаан тарбахха баттанар, ытыктанар үлэһиттэр. Улахан кыыстара Валентина Никитична Саха госуларственнай университетин ситиһилээхтик бүтэрэн, идэтинэн математика учуутала.

Нам улуустарыгар ис дьыала отделыгар паспортнай остуол начальнигынан үлэлээбитэ. Билигин кэргэнин, оҕолорун, сиэнин кытта аргыстаһан сынныаланна олоһор.

Орто кыһа Надежда Никитична амарах ийэ, эйбэс эбэ, медицинский училищени бүтэрэн Нам киин поликлиникатыгар хаан кутар станция хирургическай отделениегыгар биер ийэҕэ, биер тэрилтэҕэ күн бүгүнүгэр дьылы үлэтир. Икки саамай кыралара Мария Никитична, Анатолий Никитич Новосибирскай куоракка ситиһилээхтик үөрэммиттэрэ. Ол курдук, Мария тыа хаһаайыстыбатын институтун бүтэрэн зоотехник идэтин ылан, тыа хаһаайыстыбата сайдарыгар совхозка зоотехнигынан үлэлээбитэ. Кэлин Саха госуларственнай университетин саха салаатын факультетын бүтэрэн Үөдэй орто оскуолатыгар интернат сэбидиссейинэн үлэтир.

Анатолий Никитич воднай транспорт институтун бүтэрэн “Лена” пароходствога үлэлээбитэ. Ол кэннэ, Москва куоракка салайар аппарат академиятын бүтэрэн, республикатаағы налоговой сулуспа отделын начальнигынан үлэлээбитэ, Билигин Саха Республикатын Правительствотун счетнай палататын туттаах үлэһитэ, амарах аҕа, эрэллээх кэргэн.

Ити курдук, Мария Николаевна эриэ-дэхси олоһун кэрчтэрин оҕолоро сырдаттылар. Онтон Мария Николаевна арылыччы көрбүт хараҕар, күн-бүгүн дьол кыыма күлүмнүүр. Кини чугас дьонун сүтэрбит аһытын күүстээх санаатынан, дулуурунан кыайан, кинилэр ситэ олоһобото олохторун салдаан, Ытык кырдыһас, үһүн үйэлээх ийэ аатын ылан оҕолоругар, сиэннэригэр, хос сиэннэригэр тирэх буолан олоһоруттан сүгүрүйэбит, махтанабыт.

Е.А.ЭВЕРСТОВА, Үөдэй

УҺУН ҮЙЭЛЭНИИ - ДЬОЛ

охтон, геройдуу тыыннарын толук уурбуттара. Эдьийдэрэ Матрена, Дария сэрии кэмигэр тыыла ыарахан үлэҕэ күүстэрин ууран, доруобуйаларын харыстаабакка тыыла кыайы тыһа диэн үлэлээн, ыалдан олус эдэр саастарыгар орто дойдуттан күрэммиттэрэ.

Ийэтэ Евдокия Ильинична сэрии ыар кэмнэригэр биэс оҕотун утуу-субуу сүтэрэн, ол аһыгыгар ылларан улаханлык ыалдыбыта. Мария ийэтигэр саамай чугас киһи кини эрэ хаалбыта. Холкуоска ыанньысыттан, сэрии бүтэһик сылларыгар кыладыапыгынан үлэлээн кыайы тыһугар үгүс сыратын уурбута. Ол сылларга аас-туор олоһу тулуйбакка, ачыктыан бииргэ үөрэммит, улааппыт үгүс дождоторо суорума суоламмыттарын Мария Николаевна өссө ыар санааҕа ылларбыта. Ол гынан баран кини санаатын күһүнэн сайыһынны былдыһыктаах кэмнэргэ оттоһунна, оҕуруот үлэтигэр улахан дьон кытта тэнгэн күн киирир дьылы үлэлээн күнүндьылын билбэккэ атаарара.

1948 сыллаахха олоһун аргыһын Мэнгэ Хагалас улуунун Дойдунуускай нэһилиэгиттэн төрүттээх Никита Никитич Харитонову көрсөн ыал буолар. 1951 сыллаахха Үөдэй сиригэр-уотугар көһөн кэлэн, иккис дойду онгостон 40 сыл эйэдэмнээхтик олоһор, алта оҕону төрөтөн, иитэн-үөрэтэн, киһи - хара онгортон, билигин кинилэр дьонго-сэргэҕэ ытыктанар, убаастанар дьон буолан олоһолоруттан киһи долгуйа үөрэрэ. Үөдэйгэ көһөн кэлиэбиттэн Мария Николаевна өр сылларга лааппыга атыһытыннан, ол кэннэ бочуоттаах сынныаланна тахсар дьылы оҕо саадыгар иитээччи көмөлөһөөччүтүнэн үлэлээбитэ.

Оҕо эрэ барыта сөбүлүүр, таптыыр, барыларыгар “Эбэ Маайа” диэн истинник ааттанар, олус холку, намчы майгылаах нээнкэни, киниэхэ иитиллэн тахсыбыт оҕолор олус истинник ахталлар. Оччотооҕу кэмнэргэ биер группага 40-ча оҕо сылдарара. Оҕо саадыгар үлэһит да сырыттар, сүөһү ыарахан үлэтиттэн арахтатаҕа. Ыанньыксыт-

Өр сыл устата учууталлаан, маньы таһынан Дьокуускай куоракка үөрэх үлэһиттэрин идэлэрин үрдэтэр институт математика кафедратыгар ситиһилээхтик үлэлээн билигин бочуоттаах сынныаланна олоһор, кэрэ кыргыттардаах, эмдэй-сэмдэй сиэннэрдээх.

Уола Николай Никитич Харитонов Орел куоракка милиция үрдүкү оскуолатын бүтэрэн Горнайга, Аммаҕа, төрөөбүт улуунугар Намга ГАИ начальнигынан үтүө суобастаахтык, энкилэ суох үлэлээбитин билбэт киһи суоҕа буолуо. Үлэтэ үрдүктүк сыаналанан “Саха республикатын транспортын үтүөлээх үлэһитэ” үрдүк аат ингэриллибитэ. Билигин Николай Никитич олоһун оҕолоро, сиэннэрэ салдыһылар. Кини кэргэнэ Анна Иннокентьевна “Росгосстрах” Намнаағы филиалын страховщигынан таһаарылаахтык үлэтир.

Орто уоллара Никита Никитич Иваново-Франково куоракка милиция үөрэбэр ситиһилээхтик үөрэнэн, бочуоттаах сынныаланна тахсар дьылы Эдьигээн,

Понедельник, 25 июля

05.00 Доброе утро
09.00, 12.00, 15.00, 03.00
Новости
09.10, 04.20 Контрольная
закупка 12+

Вторник, 26 июля

05.00 Доброе утро
09.00, 12.00, 15.00, 03.00
Новости
09.10 Контрольная закупка
12+

Среда, 27 июля

05.00 Доброе утро
09.00, 12.00, 15.00, 03.00
Новости
09.10, 04.10 Контрольная
закупка 12+

Среда, 27 июля

06:30 В кадре-республика
(Чароит ТВ) 6+
07:00 Сага күн-Новый день
6+

25 июля, понедельник

06:30 В кадре-республика
(Чароит ТВ) 6+
07:00 Сага күн-Новый день
6+

26 июля, вторник

06:30 Дойдум дьоно
(Эймекөөн ТВ) 6+
07:00 Сага күн-Новый день
6+

27 июля, среда

06:30 Дойдум дьоно (Ньур-
ба ТВ) 6+
07:00 Сага күн-Новый день
6+

14.30 Таблетка 16+
15.15 Мужское / Женское
16+
17.00 Наедине со всеми 16+

Четверг, 28 июля

05.00 Доброе утро
09.00, 12.00, 15.00, 03.00
Новости
09.10 Контрольная закупка
12+

Пятница, 29 июля

05.00 Доброе утро
09.00, 12.00, 15.00
Новости
09.10 Контрольная закупка
12+

Суббота, 30 июля

05.30, 06.10 Наедине со
всеми 16+

Суббота, 30 июля

12:30 Учугэйиэн бу сиргэ! 6+
13:30 Саха сирэ-Якутия 12+

28 июля, четверг

06:30 Дойдум дьоно (Бэр-
дыгэс ТВ) 6+
07:00 Сага күн-Новый день
6+

29 июля, пятница

06:30 В кадре-республика
(Нерюнги ТВ) 6+
07:00 Сага күн-Новый день
6+

приключения 0+
09.00 Играй, гармонь лю-
бимая! 12+

Воскресенье, 31 июля

05.40, 06.10 Наедине со
всеми 16+

30 июля, суббота

07:15 Дойдум дьоно (Бэр-
дыгэс ТВ) 6+

31 июля, воскресенье

07:15 Дойдум дьоно (Пано-
рама ТВ) 6+

ЫҤЫРЭХ ТЫЛЛАР

Күндү балтыбытын, эдьийбитин ЛЮБОВЬ ТИМОФЕЕВНА ПЕСТРЯКОВАНЫ 70 саа-
һын туолар дьоһун-мааны күнгүнэн иттистик-истинник эвэрдэлиибит!

Биһиги туспутугар ахсаабат кыһамнын, үтүө сүбэн, көмөн иһин барҕа махталбытын
тиэрдэбит. Баҕарабыт чэгиэн-чэбдик доруобуйаны, үтүмэн элбэх үөрүүнү, дьол-соргу аргы-
стан, үөрүү-көтүү кынаттан. Толкуйдаабытын тобуллан, санаабытын салаллан истин дьээн
алгыс бастыгын аныбыт.

Эвэрдэни кытта Абрамовтар, Эверстовтар

Күндү таптааллаах кэргэммин, күн күбэй ийэбитин, эйэбэс эбэбитин, Саха
республикатын доруобуйатын харыстабылын туйгунун, өр кэмнэргэ Арбын
нэһилигэр фельдшеринэн үлэлээбит ИВАНОВА АННА ПАВЛОВНАНЫ 60
сааскын туолбут кэрэ-бэли күнгүнэн уруйдуубут, айхаллыбыт!

Эн биһиэхэ амаар сыйһангар, кыһамныгар ис сүрэхпитигит! Махта-
набыт! Күндү киһибитигэр, Эйиэхэ, кытаанах доруобуйаны, нус-хас олобу,
дьолу баҕарабыт! Эйигин олус күүскэ таптыбыт!

Эвэрдэни кытары кэргэнин Павел Семенович, кыргыттарын Елена, Ан-
на, күтүөтэринг Борис, Ньургун, сиэннэрин Сайнаара, Дьулуур, Уруйдаан,
Сандаара, Сандаал, бары чугас аймахтарың

РОССИЯ 1

Понедельник, 25 июля

05.00, 09.15 Утро России
09.00, 11.00, 14.00, 17.00,
17.50, 20.00 Вести
09.55 О самом главном 12+

Вторник, 26 июля

05.00, 09.15 Утро России
09.00, 11.00, 14.00, 17.00,
17.50, 20.00 Вести
09.55 О самом главном 12+

Среда, 27 июля

05.00, 09.15 Утро России
09.00, 11.00, 14.00, 17.00,
17.50, 20.00 Вести
09.55 О самом главном 12+

Четверг, 28 июля

05.00, 09.15 Утро России
09.00, 11.00, 14.00, 17.00,
17.50, 20.00 Вести
09.55 О самом главном 12+

Понедельник, 25 июля

12.30 Безумные чемпиона-
ты 16+

Вторник, 26 июля

12.30 Безумные чемпиона-
ты 16+

Четверг, 28 июля

12.30 Футбол. Междуна-
родный Кубок чемпионов.
«Челси» (Англия) - «Ливерпуль»
(Англия). Прямая трансляция из США

18.15 Прямой эфир 16+

21.00 Т/с «Сильнее судьбы»
12+

Среда, 27 июля

05.00, 09.15 Утро России
09.00, 11.00, 14.00, 17.00,
17.50, 20.00 Вести
09.55 О самом главном 12+

Четверг, 28 июля

05.00, 09.15 Утро России
09.00, 11.00, 14.00, 17.00,
17.50, 20.00 Вести
09.55 О самом главном 12+

Пятница, 29 июля

05.00, 09.15 Утро России
09.00, 11.00, 14.00, 17.00,
17.50, 20.00 Вести
09.55 О самом главном 12+

Среда, 27 июля

12.30 Безумные чемпиона-
ты 16+

Четверг, 28 июля

12.30 Футбол. Междуна-
родный Кубок чемпионов.
«Реал» (Мадрид, Испания) -
«ПСЖ» (Париж, Франция). Прямая трансляция из США

Пятница, 29 июля

12.30 Футбол. Междуна-
родный Кубок чемпионов.
«Ливерпуль» (Англия) - «Милан»
(Италия). Прямая трансляция из США

Среда, 27 июля

12.30 Футбол. Междуна-
родный Кубок чемпионов.
«Манчестер Сити» (Англия) -
«Манчестер Юнайтед» (Ан-
глия). Прямая трансляция из США

Четверг, 28 июля

12.30 Футбол. Междуна-
родный Кубок чемпионов.
«Челси» (Англия) - «Ливерпуль»
(Англия). Прямая трансляция из США

Пятница, 29 июля

12.30 Футбол. Междуна-
родный Кубок чемпионов.
«Бавария» (Германия) - «Милан»
(Италия). Прямая трансляция из США

Суббота, 30 июля

12.30 Десятка! 16+
12.50 Д/ф «О спорт, ты -
мир!» 0+

18.15 Прямой эфир 16+

21.00 Т/с «Сильнее судьбы»
12+

Среда, 27 июля

05.00, 09.15 Утро России
09.00, 11.00, 14.00, 17.00,
17.50, 20.00 Вести
09.55 О самом главном 12+

Четверг, 28 июля

05.00, 09.15 Утро России
09.00, 11.00, 14.00, 17.00,
17.50, 20.00 Вести
09.55 О самом главном 12+

Пятница, 29 июля

05.00, 09.15 Утро России
09.00, 11.00, 14.00, 17.00,
17.50, 20.00 Вести
09.55 О самом главном 12+

Среда, 27 июля

12.30 Безумные чемпиона-
ты 16+

Четверг, 28 июля

12.30 Футбол. Междуна-
родный Кубок чемпионов.
«Реал» (Мадрид, Испания) -
«ПСЖ» (Париж, Франция). Прямая трансляция из США

Пятница, 29 июля

12.30 Футбол. Междуна-
родный Кубок чемпионов.
«Ливерпуль» (Англия) - «Милан»
(Италия). Прямая трансляция из США

Среда, 27 июля

12.30 Футбол. Междуна-
родный Кубок чемпионов.
«Манчестер Сити» (Англия) -
«Манчестер Юнайтед» (Ан-
глия). Прямая трансляция из США

Четверг, 28 июля

12.30 Футбол. Междуна-
родный Кубок чемпионов.
«Челси» (Англия) - «Ливерпуль»
(Англия). Прямая трансляция из США

Пятница, 29 июля

12.30 Футбол. Междуна-
родный Кубок чемпионов.
«Бавария» (Германия) - «Милан»
(Италия). Прямая трансляция из США

Суббота, 30 июля

12.30 Десятка! 16+
12.50 Д/ф «О спорт, ты -
мир!» 0+

09.15 Сто к одному 12+

10.05 Личное 12+

Пятница, 29 июля

05.00, 09.15 Утро России
09.00, 11.00, 14.00, 17.00,
17.50, 20.00 Вести
09.55 О самом главном 12+

Суббота, 30 июля

04.50 Х/ф «Визит дамы» 12+

Воскресенье, 31 июля

04.50 Х/ф «Первый после
Бога» 12+

Пятница, 29 июля

12.30 Безумные чемпиона-
ты 16+

Воскресенье, 31 июля

12.30 Смешанные едино-
борства. UFC. Прямая транс-
ляция из США

Суббота, 30 июля

12.30 Десятка! 16+
12.50 Д/ф «О спорт, ты -
мир!» 0+

Воскресенье, 31 июля

12.30 Смешанные едино-
борства. UFC. Прямая транс-
ляция из США

Суббота, 30 июля

12.30 Десятка! 16+
12.50 Д/ф «О спорт, ты -
мир!» 0+

РОЗНИЧНЫЕ ЦЕНЫ ЗА ПРИРОДНЫЙ ГАЗ

® УГРС АО «Сахатранснефтегаз» сообщает, что с 01 июля 2016 года утверждены розничные цены за природный (сетевой) газ на коммунально-бытовые нужды для населения Постановлением Правления Государственного комитета по ценовой политике - РЭК РС(Я) от 17 июня 2016 года № 89.

№ п/п	Виды услуг	Розничная цена с НДС в руб./1000м3	Нормы потребления по Постановлению №630 от 22.11.1999г.	Справочно: размер платы в месяц при отсутствии прибора учета расхода газа (Розничная цена* Норма потребления/1000 м3)
1	- Приготовление пищи и нагрев воды с использованием газовой плиты (в отсутствии других направлений использования газа):			
	- город	8 491,70	10,78 м3/чел.	91,54 рублей на 1 человека
	- село	6 773,00	10,78 м3/чел.	73,01 рублей на 1 человека
2	- Приготовление пищи и нагрев воды с использованием газовой плиты и нагрев воды с использованием газового водонагревателя при отсутствии центрального горячего водоснабжения (в отсутствие других направлений использования газа):			
	- город	8 491,70	17,90 м3/чел.	152,00 рублей на 1 человека
	- село	6 773,00	17,90 м3/чел.	121,24 рублей на 1 человека
3	Отопление с одновременным использованием газа на другие цели (кроме направлений использования газа, указанных в пункте 4 настоящего приложения)			
	- город (отопление)	5 055,90	7,5 м3/м2	37,92 рублей на 1 кв.м.
	- город (приготовление пищи и нагрев воды с использованием ГП и нагрев воды с использованием газового водонагревателя при отсутствии центрального горячего водоснабжения)	5 055,90	17,90 м3/чел.	90,50 рублей на 1 человека
	- село (отопление)	4 026,00	7,5 м3/м2	30,20 рублей на 1 кв.м.
	- село (приготовление пищи и нагрев воды с использованием ГП и нагрев воды с использованием газового водонагревателя при отсутствии центрального горячего водоснабжения)	4 026,00	17,90 м3/чел.	72,07 рублей на 1 человека
4	Отопление нежилых помещений (кроме направлений использования газа, указанных в пунктах 3 настоящего приложения)			
	- город	5 055,90	5,7 м3/м2	28,82 рублей на 1 кв.м.
	- село	4 026,00	5,7 м3/м2	22,95 рублей на 1 кв.м.

Напоминаем:

1. Плата за газ должна производиться ежемесячно не позднее 10 числа следующего за расчетным месяцем. При просрочке платежей согласно ст. 155 ЖК РФ начисляются пени.

Всех потребителей в связи с окончанием отопительного сезона просим погасить сумму задолженности за поставленный газ. Возобновление газоснабжения производится после полной оплаты задолженности за газ, пени, устранения выявленных нарушений, а также после полной оплаты стоимости работ по отключению, подключению и повторному пуску газа (согласно прейскуранту, утвержденному «Поставщиком газа»).

2. Просим проверить наличие договоров на поставку газа и на техобслуживание. В случае отсутствия данных договоров, согласно Постановления Правительства РФ № 549 от 21.07.2008 г., подача газа в Ваш дом будет прекращена. Кто еще не перезаключил данные договора просьба подойти по адресу: с. Намцы, ул. Ц-Аммосовой, д.7 со следующими документами: паспорт собственника, справка о составе семьи, свидетельство о государственной регистрации права собственности.

Пункты приема платежей за газ:

- Касса УГРС АО «Сахатранснефтегаз» Намского участка с. Намцы, ул.Ц-Аммосовой, д.7 тел: 41-4-93. Режим работы: 08.00-17.00 обед с 12.00-13.00, субб-воскр — выходной.
- Пункты приема платежей: ПАО АК «Якутскэнерго» Энергосбыт
- Пункты приема платежей: ФГУП «Почта УФС РС(Я)»
- Через терминалы и онлайн-платежи ПАО «Сбербанк России»

За здоровый образ жизни

Алкоголь никогда и нигде в мире не распространялся стихийно – он всегда сознательно насаждался силами, враждебными обществу. Главный принцип стремящихся удерживать население в плену наркотического дурмана – не останавливаться ни перед чем, идти на любые подлости, чтоб получить миллиардные прибыли, наживаясь на человеческом горе.

О том, какие прибыли и рычаги влияния даёт спаивание населения, говорят многочисленные исторические примеры.

Когда в начале XX века в Российской империи началось движение за трезвость, барон Гинзбург заявил в своем кругу, что его поставки алкоголя дают ему золота больше, чем все золотоносные прииски на Лене. Поэтому-то он и прилагал все усилия, чтобы доказать, что так называемые «умеренные дозы» водки для русского человека безвредны.

Идеологи фашизма, как и все другие претенденты на мировое господство, отлично понимали: если разрушить духовную, нравственную жизнь человека, его можно будет направить на самые бесчестные, самые подлые дела. Водка, табак и дешёвая порнография – вот и вся «социальная программа» для оккупированной славянской территории.

Тех, немецких фашистов давно уже нет... Но почему не прекращена политика спаивания и духовного растления нашего народа?!

Политика эта внедрялась и в Советском Союзе с конца 50-х – начала 60-х годов. В привлечательной обёртке обучения «культуре питания» развернулась пропаганда «умеренных» доз алкоголя. Соблазнительными ценами поглощения шампанского были переполнены все праздничные программы телевидения. В речах и официальных публикациях сквозило, что потребление «продуктов» алкогольной промышленности – чуть ли не государственная установка и она не подлежит изменению.

Начался безудержный рост

КОМУ ВЫГОДНО СПАИВАНИЕ НАСЕЛЕНИЯ?

государственной продажи алкоголя – с 3,0 литра в год в 1960 году до 10,8 литра в 1980 году.

Десятилетиями каждый «нормальный» (т. е. не отказывающийся слегка отравиться «в честь праздника») советский человек был вынужден всё с большей скоростью подтачивать своё здоровье. А официальная пропаганда усыпляла бдительность: проблемы, мол, начинаются лишь со «злоупотребления», с алкоголизма.

К сожалению, подобные установки укоренились в нашем обществе настолько прочно, что многие до сих пор считают своей обязанностью поддерживать пьяную «традицию», расплачиваясь за каждый праздник собственным здоровьем...

Кому именно (нашему правительству, алкогольному бизнесу, каким-то другим влиятельным силам) выгоднее народное спаивание – вопрос спорный.

Ясно одно: страдают от этого лишь спаиваемые, то есть обычные люди.

Для понимания усилий алкобизнеса в направлении отравления населения алкогольными интоксикантами полезно рассмотреть динамику изменения формулировок ГОСТов. Наиболее полным с точки зрения подачи информации является образец стандарта 1972 года:

ГОСУДАРСТВЕННЫЙ СТАНДАРТ СОЮЗА ССР СПИРТ ЭТИЛОВЫЙ РЕКТИФИКОВАННЫЙ ТЕХНИЧЕСКИЙ ТЕХНИЧЕСКИЕ УСЛОВИЯ ГОСТ 18300-72

Утверждён и введён в действие Постановлением Государственного комитета стандарта Совета Министров СССР от 26.12.1972 № 2329

5. ТРЕБОВАНИЯ БЕЗОПАСНОСТИ

5.1. Этиловый спирт – легко воспламеняющаяся, бесцветная жидкость с характерным запахом, относится к сильнодействующим наркотикам, вызывающим сначала возбуждение, а затем

паралич нервной системы.

В ГОСТе от 1982 года строки «вызывающим сначала возбуждение, а затем паралич нервной системы» исчезли из формулировки. ГОСТы 1987 г. и 1993 г. вовсе не сообщают, что этанол является наркотиком. Таким образом, информация об опасности алкоголя становится всё менее и менее доступной.

Химические же свойства этого вещества, разумеется, с годами не изменились.

Вот какое существование явление спаивателей на наше общество оказывалось в условиях плановой экономики. Стоит ли говорить о возможностях алкобизнеса в условиях свободного рынка?

Чтобы ускорить процесс массового добровольно-принудительного самоотравления, задействована вся мощь современных СМИ – безотказных средств формирования массового сознания. Поэтому совсем не удивительно, что ежедневное посасывание какой-нибудь алкогольной смеси уже считается нормой в молодежной среде.

Здравоохранение всего мира бьёт тревогу по поводу небывалого ранее вовлечения молодёжи в потребление алкоголя. Действительно, сейчас производители алкогольных (особенно – «слабоалкогольных») изделий не просто предлагают покупателям свой товар. Они пытаются навязать его потребление с помощью пропаганды особого стиля жизни, построенного на нездоровых идеях и сомнительных ценностях, но насыщенного яркими эмоциями и острыми ощущениями. Для этого используются самые разнообразные, в том числе и небезопасные для человеческой психики приёмы. Делается всё возможное, чтобы сделать самоотравление наркотическим зельем как можно более привлекательным для молодёжи.

Особо преуспевшие в «слабоалкогольном» бизнесе уже не скрывают, что сознательно стремятся внедрить свои «продук-

Только для членов СКПК "Ссудо-Сберегательный Союз". Реклама.

ССУДО - СБЕРЕГАТЕЛЬНЫЙ СОЮЗ

ЗАЙМЫ НА ЛЮБЫЕ ЦЕЛИ

- на ремонт
- на покупку
- на поездку
- на обучение

с.Намцы, ул.Ст.Платонова 5/1 (магазин "Туйаара", 2этаж)

тел.:43089, 89247601445

8-924-594-11 11

ГАИ предупреждает

ОПЕРАЦИЯ «ТРАКТОР»

В целях обеспечения безопасности дорожного движения, техники безопасности и охраны окружающей среды при эксплуатации, а также в целях реализации требований Правил государственной регистрации тракторов, дорожно-строительных и иных машин и прицепов к ним, с 1 июня по 30 июня 2016 г. в Намском районе проведена профилактическая операция «Трактор».

За период операции сотрудниками ОГИБДД совместно со старшим инспектором ИГТН проведены профилактические рейды, в результате всего проверено 179 тракторов, дорожно-строительных и иных транспортных средств, за управление трактора без удостоверения тракториста-машиниста или водителя к административной ответственности привлечено 4 водителя, за эксплуатацию тракторов, дорожно-строительных и иных машин и прицепов к ним не зарегистрированными в установленном порядке к ответственности привлечено 6 водителей, 2 водителя не прошли государственной технической осмотр. Всего по итогам профилактической операции к административной ответственности за нарушение пунктов ПДД РФ - 23 водителя тракторов, дорожно-строительных и иных машин и прицепов к ним.

В период профилактической операции «ТРАКТОР» зарегистрировано одно дорожно-транспортное происшествие с участием трактора «МТЗ», так, 23.06.2016 г. в с. Едейцы гр. К., будучи лишенным права управления транспортными средствами, управляя трактором марки «МТЗ» при опасном спуске с поворотом не выдержал безопасную скорость движения, не справился с рулевым управлением и совершил съезд с дороги с опрокидыванием транспортного средства. В результате дорожно-транспортного происшествия госпитализирован в хирургическое отделение ГБУ «НЦРБ» с различными видами телесных повреждений.

ты» в массовое сознание, чтобы молодые поколения не могли даже подумать о возможности отсутствия незапрещённых наркотиков в повседневной жизни.

По данным ВОЗ, с начала XXI века производители алкогольных жидкостей во всём мире направляют только четверть своего огромного рекламного бюджета на прямую рекламу этих дьявольских изделий – по телевидению, радио, в печатных изданиях и т. д.

Остальные же 75% направлены на скрытую рекламу – это всевозможные спонсорства, акции и конкурсы: собери, мол, столько-то крышечек от пива... При этом вероятность получения ценного приза, разумеется, близка к нулю (зачастую «призом» оказывается дополнительная порция отравы), зато все те ужасные последствия культуры «безобидного» призрачного напитка, о которых его производители и распространители «забывают» сообщить, гарантированы каждому, легкомысленно попавшемуся в их сети.

А сетями пивных киосков опутана вся наша страна. И это не удивительно, ведь алкоголь – превосходный источник доходов для его производителей и мощнейшее средство манипулирования нашим сознанием.

Из книги Александра Почекета «Сберечь свободу»

БИЛЭРИИЛЭР

© ГБПОУ РС (Я) «Намский техникум» Намский улус, с. Графский берег

(лицензия серии 14Л01 №0000115 от 19 ноября 2014 г., свидетельство о государственной аккредитации серия 14А02 №0000014 от 3 декабря 2014 г.) объявляет набор на 2016-2017 у.г.:

на базе 11 классов:
- «Сварщик» (электрогазосварщик) 25 мест- срок обучения 10 месяцев;

- «Автомеханик» (слесарь по ремонту автомобилей, водитель автомобиля, оператор заправочной станции) 25 мест – срок обучения 10 месяцев;

- «Повар-кондитер» (повар 3 раз., кондитер 3 раз.) 25 мест – срок обучения 10 месяцев.

на базе 9 классов:
- «Повар-кондитер» (повар 3 раз., кондитер 3 раз.) 25 мест – срок обучения 2 года 5 мес.;

- «Автомеханик» (слесарь по ремонту автомобилей, водитель автомобиля, оператор заправочной станции) 25 мест – срок обучения 2 года 5 мес.

678386 Намский улус, с. Графский берег, ул. Советская 20;

эл. адрес: PL2upr@mail.ru;

сайт: namteh.3dn.ru;

Факс: 8(41162)23-0-41;
Конт. тел.: 23-0-41, 23-0-92, 89245981583

Наш техникум может стать хорошей стартовой площадкой для учебы и карьеры. Приходите к нам учиться!

© Продаю утеплитель сажа-базальт марки П-75, П-125, размеры 1,2 х 0,6 м, толщина 5 и 10 см. Область применения – тепло и звукоизоляция стен, крыш, полов, потолков. Преимущество базальтового утеплителя:

- негорючий;
- экологически безвредный материал;
- долговечность;
- не прогрызают грызуны.

Цены завода изготовителя. При больших объемах – скидки.
Тел. 89142263209, 89644290939

© Нам с. киинигэр Октябрьскай уул. икки этээстээх дьиэтүгэр 3 хосточка квартира аренда-лыбын (оскуолалартан чугас, аллара этээс). Ыйга -- 12 тыһ. солк., уотун бэйэбит төлүүгүт.
Тел. 89142650075

© Продам земельный участок 9 соток под ИЖС за 250 т.р. Возможен торг.
Тел. 89841012044, 89248652762

© Хамафатаҕа чааһынай дьиэни куортамга биэрэбин.
Тел. 89141098981

© Продаётся земельный участок, 32 сотые. Территория старой пекарни. 1,5 млн. руб.
Тел. 89142992495

© Выполним любые строительные работы, металлические заборы, электрика домов.
Тел. 89243672813

© Выполним любые строительные работы дома, дачи, сараи, гаражи и т. д.
К.т. 8-924-877-27-69

© Администрация МО «Намский улус» объявляет прием документов для предпринимателей по следующей программе:

На создание материальной базы объектов туристической индустрии и туристической инфраструктуры туристического кластера на территории Намского улуса.

Прием документов осуществляется по адресу ул. Ленина 18 А здание МБУ «Бизнес Инкубатор в с. Намцы». с 23.07.2016 до 6.08.2016 г. Конт. тел. 41-8-03.
Зам. Главы улуса
Е.Е. Гоголев.

КЭРИЭСТЭБИЛЭР

Олох бараксан олус түргэнник ааһар. Бу сиргэ киһи баархасан уларсыкка кэлэн барар. Киһи олох олох олох эргитэ санаан ыллахха, барыта биир тэн буолбатаҕа чэхчы. Олох түһүүлээх-тахсылаах. Киһи олох олох олох үчүгэйдээх даҕаны, сыһаалаах-халтылаах даҕаны.

Мин ахтан ааһан этэ 60-с сылларга Бөтүнгэ үлэстэбит-хамсаабыт, сүүрбүт-көпүт, ыллаабыт-муускалаабыт, сагарбыт-ингэрбит, сатаабатаҕа дьин суоҕа да буолуо - Егор Гаврильевич Сысолятин туһунан. Бөтүнгэ кэлэн спорт саалаҕа инвентарь улан-талан оноронор спорка уһуйан барбыта. Бу сатыры, кыайарын. Спордунан дьарыктанарга куруук үөрэтэрэ.

Ол сағана сэрйи сылын оҕолоро доруобуябыт мөлтөҕө, киһи эрчийэн доруобуябыт көммүтэ. Оҕо барыта гимнастиканан, туһунан дьарыктанар. Уолаттарбыт Андрей Парников,

Афоня Алексеев, Коля Суздалов, Миша Новиков элбэх араас туһууларга сылдьан элбэх чиэскэ-бочука тиксибиттэрэ, спорт ветерана буолбуттара.

Сүүрүүгө, гимнастикаҕа Мотя Тихонова, Валя Никитина, хайыһарга Андрей Парников, Сеня Оконешиников, Кеша Мордовской, Вася Придзеников, Лариса Бочкарева, Таяна Эверстова уонна мин буоламмыт оройуон күрэхтэһиилэригэр куруук кыайарбыт, иикитэ республиканскай күрэхтэһиигэ сылдьыбыттыт. Ханнык баҕар күрэхтэһиилэргэ ситиһиллэнэспитинэ учууталбыт олус үөрэрэ.

Кини биология, химия, география, физкультура уроктарын үөрэтэрэ. Биир кэмгэ географическай площадка онорбута. Манна күн аайы күнү-дьылы кэтээн көрөрбүт, суруйарбыт. Өссө бараан итэ сылдьыбыттаахпыт. Дьэ, ити курдук, сагаттан сана сүүрэн киллэрэн истэхтэрэ. Сайын оноһорго оҕолоро Тойбохойго идьэ сылдьан, оҕолорго үчүгэй өйдөбүлү хаалларбыта.

Оччолорго Георгий Иннокентьевич, Егор Гаврильевич оскуола оркестра атыылаһаннар, аны муускаһа оонньоор буолушпут. Оройуон фестивалыгар Сеня Оконешиников «Долгунча» дьин ырыаны оркестр доһуолунан

ыллаан былааһы ылбыта. Ол да иһин РФ, СР үтүөлээх ырыаһыта буола үүннэ. Спорт, мууска, техника, булт, балыктааһын киһи саамай сөбүлүүр дьарыктара буолуо. Ону таһынан хоһоон, ырыа айара, муусканы бэйэ-тэ нотаҕа киллэрэр. Төһөлөөх энергия наада буолара буоллар?!

Дьыҕэ-уокка тохтоого да буолуо, наар күрэхтэһиилэр, концерттар. Ол эрэн, оҕолоро, сиэннэрэ Егор Гаврильевич туһунан олус истинник ахтаннар олус үөрдүбүт.

Хомойорум дьин - Бөтүг оскуолатын 110 сылын көрсүбүккэ эрэ барда. Ол да буоллар үөрэпит оҕолоро, алтыспыт дьонноро, оҕолоро, сиэннэрэ куруук өйдүөхтэрэ дии саныбын. «Нам кэрэ сирэ» дьин ырыаннаһыга нуруутугар, дьонугар, оҕолоругар, сиэннэригэр дьөһүн бэлэх онорон, бэйэтин туһунан үчүгэй өйдөбүл хааллардаҕа.

Быраһаай, күндү учууталбыт, сыһаастык уһун уугар утуй!

Үөрэпит оҕолорун ааттарыттан суруйда Бөтүг оскуолатын ветеран учуутала, СР үөрэспитин туйгуна, Учуталар учууталара, Бөтүг нэһилиэгин бочуоттаах гражданина Д.К. Придзеникова

турбата - аһы да астыра, ыһаҕы да үчүгэйдик ыра. Армиятан сулуспалаан кэлэн баран, медучилища туттаран киирэн үөрэммитэ. Үөрэҕэ бүтэрин баран «Алаас» профилакторийга массажиньнан үлэстэбит, кэники 14 сыл, пенсияҕа тахсар дьылы, соц. тэрилтэҕэ фельдшер-администраторунан үтүө суобастаахтык үлэстэбитэ.

Куруук ыксыы-бохсуу сылдьар, куораттан кэлэригэр барыбытыгар кэһиллээх буолааччы. Түргэн үлүгүрдик аһы охсот, «эдьийи, ыһа ыырбын наһа аһыным, балтыбар Любаҕа ыһа бөҕө төрөөбүт үһү, онно көмөлөһө бардым» дьит ыстанан хаалара. «Кэлэригэр бэрэскитэ буһараарын» дьин үлэхтэрэ. Бэрэскини олус сөбүлүүрө.

Димабыт саҕатын аны истибэппит, ол да буоллар, кини ситэри олохтоох олоҕун оҕолоро Наташалаах Айсен олохтохтара, аҕаларын туйаһын хатарыахтара дьин эрэниэди баҕарылылар.

Бырааһытын тигэх суолугар атааргар көмөлөспүт бар дьоммутугар: убайды быраатты Валерий, Юрий Сахатай-аптарга, бииргэ үөрэммиттэригэр, чугас ыалларыгар Петров Николай Прокопьевичка, Винокуров Афанасий Кирсановичка, Охлопков Михаил Михайловичка, Романов Вячеслав Николаевичка, дьүөгэлэрбэр бука барыгытыгар, чуолаан Обутова Анна Михайловна, Алексеева Евдокия Петровна, Кельциева Полина Ивановна, Хамафататтан Полицикова Варвара Романовна, кэргэнгэр Бориска, кийиттэрбэр Ядреева Светлана Владимировна, Крыжановская Надежда Михайловна улахан махталбытын тиэрдибит. Маннык ырахан кэммитигэр күүс-көмө, өйбүл буолбуккуттар өссө төгүл бука барыгытыгар махтанабыт.

Крыжановскайдар, Ядреевтар, Обутовтар бука бары

Биһиги бырааппыт, убайбыт Ядреев Дмитрий Михайлович бэс ыйын 16 күнүгэр ырахан ырыгыттан соһучук орто дойдуттан баран барыбытын соһутта, хомотто. Дима 1960 сыллаахха кунлун тутар 4 күнүгэр элбэх оҕолоох ыалга төрдүс оҕонун күн сириң көрбүтэ. Оҕо сылдьан сүрдээх сытты, үлэһит, ыраас байы оҕо этэ. Эрдэ баара-суоҕа 10 саһыгар төгүрүк тулаайах хаалан эдьийигэр тэбис-тэңгэ ыһа ыһан ирбинньиктэнэрэ, эдьийдээх күтүөтүгэр иитиллэн улааппыта. Үөрөбөр үчүгэй буолан, бэһис кылаһы бүтэрбит сылыгар «Артек» лааҕырга сынньанан кэлбитэ. Дима уопсайынан туох да үлэттэн туора

ИДЬУО ИИТИННЭРЭ

ӨЛҮКТЭР КӨСТӨЛЛӨР

Ааспыт нэдиэлэҕэ 12 киһи араас эчэйиини ылбыт, 1 эмтэн сүһүрүү, 3 уруу, 2 сураҕа суох сүтүү, 3 өлүк көстүбүт, 1 баһаар түбэлтэлэрэ, о.д.а. араас иһитиннэри киирбит. От ыйын 17 күнүгэр 2014 с.т. оҕо эмтэн сүһүрэн суһал көмөҕө наадыбыт. ПДН бэрэбиэркэ ыьтар. Кыһыл Дэрибинэҕэ олохор гр. П. олбуруттан «Тойота Витс» массынатын көлөһөгүн биллибэти киһи уоран барбыт. Намга Ленин болуоссатыгар фонтан аттыгар турар ыскамыаттан «Самсунг Гранд» үрүн өгнөөх сотовай телефону уоран барбыттар. Эмиэ онтон «Айфон 5S» телефону уорбуттар. УУП бэрэбиэркэлиир.

От ыйын 12 к. 1982 с.т. гр. З.-тан Хоһор Биз с. олохор эдьийэ гр. С. бэс ыйын 22 к. тахсан баран кэлбэтэриң туһунан сайабылыанна киирбит. Кириэс Кытылга олохор гр. И. иһитиннэрбитинэн, кэргэнэ И. от ыйын 9 к. «Тойота Королла» массынатыгар олохор Дьокуускай куоракка айаннаабыт уонна билингээнгэ дылы ханна баарын бил-лэрбэт. ОУР бэрэбиэркэ ыьтар. От ыйын 16 к. гр. И. телефон нөҕүө иһитиннэрбитинэн, Кириэс Кытыл кытытыгар, 1970 с.т., ыйаммыт Б. өлүгүн булбут. Нөҕүө күн Намга олохор гр. Н.-тан «Песчанка» арытыгар ууга өлбүт киһини булбуттарын туһунан иһитиннэрбит. МСО СУ УК бэрэбиэркэлиир.

Тапталлаах ийэбит, эбэбит, хос эбэбит, педагогическай үлэ ветерана, Нам салиэн-нэтин бочуоттаах гражданина БАИШЕВА Пеллега Даниловна б.д. от ыйын 19 күнүгэр 82 сааһыгар ырахан ырыгыттан олохтон туораабытын бары билэр дьонугар, бииргэ үлэстэбиттэригэр, аймактарыгар диригиник курутууан туран иһитиннэрбэит. Оҕолоро, сиэннэрэ	Намнааҕы оҕо библиотекаһын ааҕар салатын библиотекаһыгар Петрова Альбина Петровна, бары аймактарыгар тапталлаах ийэлэрэ, эбэлэрэ, хос эбэлэрэ, Норуот маастара, Нам салотун ытык олохтооҕо, үлэ уонна тыл ветерана МОСКВИТИНА Татьяна Николаевна бу күн сириттэн ырахан ырыгыттан барбытынан диригин кутурбаммытын тиэрдибит. Култура үлэһиттэрин идэлээх сойууһун комитета, «Нам уллуһа» МТ култураба уонна духобунай сайдыыга салалтата
Ытыктыыр саҕаспыт, РФ үөрэхтэһиинин туйгуна, педагогическай үлэ бочуоттаах ветерана, «Учууталар муугаллара» бэлиэ хаһыаһыгар, ер сылларга Нам 1 №-дээх орто оскуолатын математикаба учуутала БАИШЕВА Пеллега Даниловна үһүн, ырахан ырыгыттан олохтон барбытынан оҕолоругар Елена, Павел Баишевтарга, балтыгар Галина Даниловна Винокурова уонна киһилэр дьэ кэргэттэригэр диригин курутууаммытын биллэрбэит. Намтан С.К. Баишева, Хамафататтан, 1 Хомуустаахан Баишевтар	Кунду тапталлаах ийэбит, эбэбит, хос эбэбит, Моду тэһилиэгин ытык кырдааһа, нэһилиэк бочуоттаах олохтооҕо, үлэ, тыл ветерана ОХЛОПКОВА Мария Николаевна б.д. от ыйын 19 күнүгэр 86 сааһыгар ырахан ырыгыттан күн сириттэн елен туораабытын билэр дьонугар, доботоругар диригин курутууан туран иһитиннэрбэит. Кыргыттара, уолаттара, кийиттэрэ, күтүөттэрэ, сиэннэрэ, хос сиэннэрэ
Нам уллуһун үрэх үлэһиттэрин профсоюзун комитетэ педагогическай үлэ ветерана, Нам с. бочуоттаах гражданина, 1 №-дээх НСШ ветеран учуутала БАИШЕВА Пеллега Даниловна үһүнүк ылдьан күн сириттэн барбытынан аймактарыгар, чугас дьонугар диригин кутурбаммын биллэрэр.	Выражаем глубокое соболезнование Галине Юрьевне, детям, родным и близким в связи со скоропостижной кончиной нашего одноклассника НАХОДКИНА Сергея Федоровича. Скорбим вместе с вами. Одноклассники
Администрация, коллектив и профком ГБУ РС(Я) «Намская ЦРБ» выражает искреннее соболезнование Баишевой Лене Николаевне, Дьяконовой Галине Даниловне, фельдшеру ОСМП Винокурову Василию Васильевичу, врачу терапевту Бочкаревой Вере Владимировне, врачу стоматологу, их родным и близким в связи с кончиной после тяжелой болезни матери, сестры, сверстницы БАИШЕВОЙ Пеллеги Даниловны, ветерана педагогического труда, почетного гражданина с. Намцы.	Выражаем свои глубочайшие соболезнования фельдшеру-лаборанту КДЛ «Намская ЦРБ» Находкиной Галине Юрьевне и ее семье в связи со скоропостижной кончиной нашего отца и дедушки НАХОДКИНА Сергея Федоровича. Скорбим вместе с вами. Администрация и коллектив ГБУ РС(Я) «Намская ЦРБ»
Коллектив «МБОУ НСОШ-1 им. И.С. Гаврильевича» выражает глубокое соболезнование семье Баишевых в связи с кончиной после тяжелой болезни матери, ветерана педагогического труда, почетного гражданина с. Намцы БАИШЕВОЙ Пеллеги Даниловны. Скорбим вместе с вами.	Принесим свои глубочайшие соболезнования медицинскому сестре поликлиники Мохначевской Надежде Ивановне и ее родным в связи с кончиной после тяжелой болезни матери, бабушки, ветерана здравоохранения и т.д. ФЕДОТОВОЙ Таисии Федоровны. Скорбим вместе с вами. Коллектив и администрация ГБУ РС(Я) «Намская ЦРБ»
Выражаем самые глубокие искренние соболезнования Павлу Николаевичу, Лене Николаевне Баишевым, всем родным и близким в связи с уходом из жизни после тяжелой продолжительной болезни матери, бабушки, прабабушки, ветерана педагогического труда, старшего учителя, отличника народного просвещения РСФСР, почетного гражданина с. Намцы БАИШЕВОЙ Пеллеги Даниловны. Семья Ивановых, О-Жи-Хо из г. Якутска и Корякиных	Улусный комитет профсоюза работников культуры выражает глубокое соболезнование бухгалтеру улусной газеты «Энсиэли» Федотовой Галине Ивановне, ее семье и родственникам по поводу кончины после долгой продолжительной болезни горько любимой матери, ветерана тыла и труда, отличника здравоохранения СССР ФЕДОТОВОЙ Таисии Федоровны. Разделяем вместе с вами горечь скорби и тяжелой утраты.
Искра оскуолатын бухгалтерэ Баишева Лена Николаевна ийэтэ БАИШЕВА Пеллега Даниловна күн сириттэн барбытынан Искра оскуолатын коллективин ааттыттан диригин кутурбаммытын тиэрдибит.	Кундүтүк саньыр киһибит, Салбант нэһилиэгин олохтооҕо, үлэ ветерана, «Нам уллуһун тыатын хаһаайыһытынан сайдыытыгар кылаатын иһин» бэлиэ хаһаайына КОЛЕСОВ Иван Петрович ырахан ырыгыттан күн сириттэн барбытынан кэргэнгэр Раиса Иннокентьевна, оҕолоругар Славаҕа, Петяҕа, Кешаҕа, бииргэ төрөөбүттэригэр уонна чугас аймактарыгар диригин кутурбаммытын тиэрдибит. Аһыгытын тэңгэ үлэстэбит. Салбантан, Хамафататтан, Дьокуускайтан Уһиңцайдар
Таптыр күндү ийэбит, эбэбит МОСКВИТИНА Татьяна Николаевна б.д. от ыйын 19 күнүгэр ылдьан күн сириттэн туораабытын бары аймактарыгар, билэр дьонугар диригиник курутууан туран иһитиннэрбэит. Оҕолоро Петровтар, Прокопьевтар	Дьокуускайдаагы П.А. Ойуунускай аатынан музей научнай үлэһитэ, Суруйааччылар союзтарын чилиэнэ, кириитик, Партизан нэһилиэгин олохтооҕо, күндүтүк саньыр аймахпыт РЫКУНОВ Николай Николаевич күн сириттэн барбытынан ийэтигэр Екатеринаҕа, бииргэ төрөөбүттэригэр диригин кутурбаммытын тиэрдибит. Аһыгытын тэңгэ үлэстэбит. Аймактарыт РЫКУНОВтар, Сысолятиннар
Истинник таптыр, убаастыр эдьийбит, эбэбит МОСКВИТИНА Татьяна Николаевна ырахан ырыгыттан күн сириттэн суох буолбутун бары аймактарыгар диригин кутурбаммытын тиэрдибит. Москвитиннар, Поповтар	Бииргэ үөрэммит добобрут РЫКУНОВ Николай Николаевич эдэр сааһыгар соһумардык ылдьан күн сириттэн барбытыгар ийэтигэр, бииргэ төрөөбүттэригэр, бары аймактарыгар диригин кутурбаммытын тиэрдибит. Аһыгытын тэңгэ үлэстэбит. Партизан 1998 с. выпустар уонна кылаас салайааччыта Муксунов Р.В.
Үлэ, тыл ветерана, республикаба киэҥник билэр норуот маастара, Нам салотун ытык киһитэ МОСКВИТИНА Татьяна Николаевна ылдьан күн сириттэн соһучу барбытынан киһи оҕолоругар, сиэннэригэр диригин кутурбаммытын тиэрдибит. Мальцева А.П., Охлопкова С.Е.	Моду тэһилиэгин бочуоттаах олохтооҕо, үлэ, тыл ветерана Охлопкова Мария Николаевна үһүн, ырахан ырыгыттан олохтон туораабытын оҕолоругар, сиэннэригэр, бары чугас аймактарыгар диригин кутурбаммытын тиэрдибит, аһыгытын тэңгэ үлэстэбит. «Моду тэһилиэгэ» МТ дыһалтата, общественноһа

Кылаабынай редактор В.Г. Касьянов
ОТДЕЛЛАР:
редакторы солбуйааччы — 41496,
хаһыаты тангы — 41332,
бухгалтерия — 41141,
факс — 41141, 41496.

Тэрийэн таһаарааччылар: СР Правительствота, «Нам уллуһун «Энсиэли» хаһыат редакцията» автономнай учреждение. Сибээс, информационной технологиялар уонна маассабай коммуникациялар эйгэлэригэр кэтээн көрүүгэ Федеральнай сулуусу СР управлениетыгар 2012 с. олунньу 7 күнүгэр регистрацияламмыт нүөмэрэ — **Ш. №ТУ14-0216.**
Сурукка ааккытын-суолугутун, үлэһитин, дьыбэти аадырыһын чопчу ыйын. Редакцияҕа киир-бит суруктар төнөрүллүбэттэр. **Автор этэрэ хаһыат санаатынын мэлдьи биир буолбат.**
«ЭНСИЭЛИ» - Нам уллуһун хаһыата.
678380, Саха Республиката, Нам уллуһа, Нам сэл., Заложной уул. 4.
E-mail: Namtsy41141@mail.ru

«Энсиэли» хаһыат РИС талыһына, тангылына уонна бэчээттэр сыһаар бэчээттэнэ. **Аадырһа:** Нам сэл. Заложная уул. N4 Формата А3. Кээмэйэ 2,0 бэчээт. лис **Көһүл сыһанан атыыланар**
Индекс — Р005. Тираһа — 1005 Бэчээкэ илии баттаньытын графика — 12:00 ч. 21.07.2016 с.
Бэчээкэ илии баттанна — 11:20 ч. 21.07.2016 с.